

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest. I., Fém utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1. kiadás 1961. április 12. 6 óra 15 perc

bb. 1. száztízezer fiatal tuberkulin-szűrését végzik el az idén budapesten - új tbc szűrőállomások a külső kerületekben

i zs/zs/gy/sr 1961. április 12.

a főváros közegészségügyi szakemberei kidolgozták a tbc elleni küzdelem idei részletes programját, a tervzet szerint elsősorban a betegek korai gyógykezelését, a fertőző források felkutatását kívánják az eddiginél szélesebb alapokra helyezni.

az előző évekhez hasonlóan az idén is többszázezer szűrővizsgálatot végeznek - most azonban elsősorban azokat vizsgálják, akik több éve nem voltak tüdőszűrésen, a fiatalok között előreláthatólag mintegy 110 000 tuberkulin szűrésre kerül sor, s a tervek szerint ebben az évben már megkezdik egyes 18 éven felüli korosztályok bog-oltását is.

az egykori pusztító népbetegség elleni küzdelemhez nagy segítséget nyújtanak a tüdőgondozó intézetek és szűrőállomások, a fővárosi tanács egészségügyi osztálya ezért jelentős beruházással új állomásokat szervez, a józsefvárosi korányi sándor utcai szűrőállomáson kívül hasonló létesítményt kap az idén a 11. kerület, angyalföld és a 22. kerület is.

a tbc-s fertőzöttség gyors, pontos megállapítását segíti elő a szentkirály utcában berendezett új laboratórium, ahol évente 30 000 vizsgálatot végezhetnek az orvosok, a betegeket rendszeresen ellenőrzik, gondozzák a szakvédőnők, s a tbc-s szociális gondozottak részére a zugligeti uton új otthont nyitnak.

a gümókor elleni harc programjának végrehajtására minden kerületben mozgósítják a társadalmi erőket, az aktivisták elsősorban a százaznokat érintő szűrővizsgálatok lebonyolításában, a fertőző góccok felkutatásában segítnek az orvosoknak.

/mti/

Zseli

TL

2. kiadás 1961. április 12. 6 óra 10 perc

bb 2. meggyorsult az emke építése - hat hónapi munka három hónap alatt - május 1-re befejezik az étterem és a cukrászda nagy termének építését

i sb/sze vm vg 1961. április 12.

az árkádosítást követően mintegy két évvel ezelőtt kezdődött meg az emke átépítése és korszerűsítése. az építők szinte kicserélték a nagy emeletes ház földszintjét, a régi főfalat sok helyen átvágták és tartópillérekkel helyettesítették. az építkezés útjára meggyorsult. január 1-től a 41-es építőipari vállalat vette át az építkezést a korábbi kivitelezőtől. ötszörösére növelte a munkahelyen dolgozók számát és megszervezte az éjjel-nappali, kétműszakos munkát. így hat hónapi feladatot végeztek el három hónap alatt, s már az épület legnagyobb részében helyet adtak a különböző szakipari vállalatok dolgozóinak, a szellőző-és kazánberendezések, valamint a víz-és villanyvezetékek szerelőinek, a festőknek, a burkolóknak, a kőfaragóknak és az iparművészeknek.

az újjá alakított emke nagyobb és korszerűbb lesz, mint a régi. az étterem az első emeletet foglalja el. a földszinten pedig cukrászdát és eszpresszót rendeznek be, sőt télikertet is építenek. bővítették a rákóczi ut és az akácfa utca sarkán épülő mackó-büfét is. több helyiség az emke-ház melletti épületekbe is bonyulik. a termek, az előcsarnokok és a folyósók díszítésére többféle színű román, bolgár, jugoszláv és kínai márványt is felhasználnak. az iparművészek mázas és máz nélküli különleges kerámia burkoló-lapokat készítettek a termek oszlopainak, falainak szépítésére. a cukrászda falán freskó is lesz, a télikert közepén pedig kis vízmecenét, s mellette szobrot helyeznek el. az építkezés érdekes műszaki különlegessége, hogy az országban először itt készítettek acélhuzalokon felfüggesztett lépcsőt, amely a főbejárat mellől az étteremhez vezet.

a vállalat dolgozói most elhatározták, hogy május elsőjére befejezik az étterem és a cukrászda nagy termének építését. a cukrászati előkészítő helyiségeket, az éttermi konyhát, a különböző raktárakat, a több mint kétszáz személyes személyzeti öltözőt, valamint a télikertet és a mackó-büfét ezután adják át folyamatosan, hogy augusztus 20-án megnyithassa kapuit az újjáalakított, korszerű emke./mti/

Zseli

3. kiadás 1961. április 12. 6 óra 20 perc

bb. 3. új ifjúsági bérlet-akció a budapesti mozikban -

i di/hne/gy/sr 1961. április 12.

hazánkban csak úgy, mint más országokban, a fiatalok és elsősorban a diákok közül kerülnek ki a legszorgalmasabb mozilátogatók. az illetékeseknek évek óta gondot okoz a megfelelő számú ifjúsági film előteremtése és az, hogy a fiatalok nekik megfelelő időpontban nezhessék meg a hozzájuk szóló, számukra bemutatott ujdonságokat. budapestben most április 15-és május 31 között kísérleti jelleggel ifjúsági bérlet-akciót hirdetnek, amelynek az a célja, hogy ezek az ifjú emberek olcsóbban és többet járassanak moziba, a jegyek árát ne lépje túl zsebpénzük határát.

a fővárosi moziüzemi vállalat összesen 90 000 példányban tavaszi ifjúsági bérletet bocsátott ki, amelyből 60 000-ot az általános iskolák felső tagozatának növendékei, 30 000-ot pedig az ipari tanulók és középiskolások vásárolhatnak meg. egy-egy bérlet, amely mindössze 1 forintba kerül, hat szelvényből áll, s mindegyik szelvényen három film címe szerepel. a bérlettulajdonosok ezek közül válasszhatják ki azokat az alkotásokat, amelyeket megtekintni szeretnének. a szelvények elleneben a premier- és szelvényes film színházak előadásaira 2.50 forintért, az utánjártató és egyéb mozik vetítéseire pedig 1.50 forintért válthatnak jegyet, egy-egy alkotásért tehát két-három vagy még több forintot is megtakaríthatnak.

a tavaszi ifjúsági bérlet-akción kívül a főváros kilenc mozijában ugynevezett mesemozi matiné-sorozat kezdődik, amelynek kéthetenkénti előadásain, mindig vasárnap délelőtt, egy óra és negy- és kisfilm-műsort mutatnak be, majd trefus játékok és fej-török szórakoztatják a közönséget, az általános iskolák első tagozatának tanulói. a mesemozi matiné vetítéseit egyelőre a duna, a hunyadi, a soroksári otthon, a pesterzsébeti trefa, az ugocsa, az óbudai, a józsef attila, a petőfi és a tinódi mozikban tartják. ezenkívül a corvin filmszínházban négy előadásból álló sorozat kezdődik egyetemisták számára. ennek kéthetenkénti vetítésein a legújabb filmeket, köztük először az alba régiát, majd az itélet, a kobra akció és az osztravai gyors című alkotásokat mutatják be.

május 31. után összegezik az új ifjúsági bérletrendszer és előadassorozatok tapasztalatait, s ha a kísérlet igazolja az eredeti elgondolásokat, a nyári hónapokban folytatják a megkezdett utat.

/mti/

Zseli

4. kiadás 1961. április 12. 6 óra 30 perc

bb. 4. hétmillió forintot takarítanak meg az idén a szállítás ésszerűbb megszervezésével az egyesült izzóban

i kf/kf/gy/vg 1961. április 12.

az egyesült izzó hatalmas szállítási feladatait - bár az üzemnek voltak saját gépkocsijai - évekig külső vállalatok bonyolították le. ugyanakkor a vállalat gépkocsijait - mivel a jármű elosztásnak nem volt felelős gazdája - a legkülönbözőbb célokra vették igénybe. előfordult, hogy elenyésző mennyiségű áruval 30-50 kilométereket tettek meg a háromtonnás kocsik. a drága szállítási költségeket sokszor úgy is növelték, hogy napokra igényeltek kocsikat rakodómunkásokkal, s míg a járművek feleslegesen álltak, az emberekkel a raktárakat hozatták rendbe.

erélyes intézkedéssel vetettek véget ennek az állapotnak. megszervezték a belföldi szállítási osztályt, amelynek élére képzett szakembert állítottak, így nemcsak a szállítóeszköz gazdálkodás, hanem a javítás, a karbantartás is egy kézbe került. több selejtezésre ítélt gépkocsit szereztek be, amelyet az üzem szakemberei rendbehoztak. így csaknem 50-re növelték a gépkocsiparkot, s egyben tipizálták a járműállományt. a szállításokat ésszerűbben szervezték meg, s a múlt évben már megszüntették az összes idegen fuvar. az intézkedés eredményét most vizsgálták meg, s az értékelés alapján egy év alatt 5 millió forintot takarítottak meg.

az idén igyekeznek tovább javítani a gépkocsik kihasználását. ehhez többek között ugyancsak rakodó platformokat készítenek. ezekre előre felrakják a szállítandó árut, amelyet a platformmal együtt daru emeli fel a gépkocsira. így a járműveknek jóformán semmit sem kell várakozniuk. lehetőleg előre összegyűjtik a szállítási igényeket s azokat egyeztetve ugyancsak kapcsoló fuvarozást vezetnek be. az újabb intézkedésekkel, az idei nagyobb szállítási feladatokat is figyelemből véve, az év végéig mintegy 7 millió forintos megtakarításra számítanak.

/mti/

Zeló

R

5. kiadás 1961. április 12. 6 óra 40 perc

bb. 5. befejeződött a fasítás hónapja, több mint százezer csemetét ültettek el a tavaszi idényben

i so/gy/gy/ka 1961. április 12.

befejeződött a fasítás hónapja. a fasítók az idei tavaszon jól kihasználták a kedvező lehetőségeket, s a tanacsi, valamint a termelőszövetkezeti területeken több mint haromezer hektárt fasítottak, százezer csemetét ültettek el. a duna-tisza közén, baranyában és az ország több más területén nemcsak a tavaszi, hanem az őszi tervet is teljesítették már. rendkívül kedvezően befolyasolta az idén a tavaszi fasítást a termelőszövetkezetek területrendezési munkáinak előrehaladása. a közös gazdaságok országsszerte túlteljesítették fasítási terveiket. bacs-kiskun megyében az év tavaszán alkalmazták először az olasz nyarfa-termesztési módszert: 6x8 méteres hálózatban telepítették a nyarfacsemetéket, s a sorközökben mezőgazdasági termelést folytatnak.

a kiszföldön és az uttorókon kívül nagy segítséget adtak a fasítási terv végrehajtásához a hazafias népfront városi és községi bizottságai is. a tapolcai és a keszthelyi járásban például minden községben akcióbizottság irányította a bel- és külterületi fasításokat. zala-varon a népfront kezdeményezésére 50 000 csemetét ültettek el.

/mti/

Zeló

R

mti belföldi hírek

6. kiadás 1961. április 12. 10 óra³⁰ perc

bb 27. elkészült az első hazai gyomirtószer: az aktinit - jövőre 240.000 hold kukoricaföldön hazai vegyszer helyettesíti a kapálást

i ie szb ká 1961. április 12.

a nehézipari kutató intézetben és a növényvédelmi kutató intézetben két évvel ezelőtt kísérletek indultak hazai gyomirtóvegyyszer előállítására. a két intézet négy munkatársa: andriska viktor, görög lászlóné, dr. raskay béla, illetve dr. matolcsy györgy kutatásait már tavaly siker koronázta: olyan szert készítettek, amely - többszörös szántóföldi kísérletek bizonyága szerint - teljesen azonos hatású a svájci simazinnal.

az aktinit elnevezésű hazai gyomirtószernek újszerű a gyártási technológiája: olyan új elveken alapszik, amelyeket a vegyipar több más területén is eredményesen lehet majd alkalmazni. előállítása egyszerűbb, mint a svájci simaziné. a két kutatóintézetben kidolgozott új technológia szerint ugyanis nincs szükség a drága és veszélyes oldószer használatára, s ez nemcsak a gyártás, hanem az ahhoz szükséges beruházás költségét is csökkenti. fizikai és kémiai vizsgálatok szerint az aktinitnak minőségi előnye is van a simazinál szemben, mert finomabb annál, s ezért valószínűleg hatásosabban szívódik fel a növénybe.

az első hazai gyomirtószer üzemi gyártását rövidesen megkezdik. most épül, s még a tavasszal működni kezd fűzfőn, a nitrokémia ipartelepén egy üzem, amely évente 600 tonna aktinit-hatóanyagot gyárt. ebből a hungária vegyiművek 1200 tonna kész vegyszert állít elő; ez a mennyiség 240.000 hold kukoricaföld teljes gyommentesítésére elegendő. így a hazai ipar már jövőre kétszer nagyobb területre ad gyomirtószert, mint amennyit az idén import útján biztosítani tudtunk. az aktinit gyártása jelentős haszon a népgazdaságnak is, mert az ehhez szükséges külföldi nyersanyagok beszerzéséhez fele annyi valuta kell, mint a simazin hatóanyagának megvásárlásához.

a tervek szerint a vegyipar a következő években újabb beruházásokkal növeli az aktinit-gyártást, s a kutatók addig tovább akarják csökkenteni az önköltséget: a nehézipari kutató intézetben és a növényvédelmi kutató intézetben olyan eljárást keresnek, amelyhez a mostaninál is kevesebb külföldi nyersanyag van szükség. ezzel együtt izotop-vizsgálatokat is folytatnak az aktinit hatásának pontos megállapítására. /mti/

9.55.

mti belföldi hírek

7. kiadás 1961. április 12. 10 óra²⁵ perc

bb 28. a magyar ipar idei újdonsága: a mosógép-centrifuga, a fotopapír, a neva-puplin, a varrás nélküli harisnya - több importártut kiszorítanak a hazai termékek

i sl-sz-szf-kf/sze szb vg 1961. április 12.

magyarország nemzetközi gazdasági kapcsolatai állandóan bővülnek, s elsősorban a kgst-ben tömörült államok együttműködése révén igen sok olyan terméket vásárolunk külföldről, amelyből nálunk hiány van. a korszerű technológiák és az új technika alkalmazásával azonban az utóbbi időben több területen sikerült csökkenteni a „hiányzó cikkek” körét, az idén ismét számos olyan új gyártmányt készít a magyar ipar, amilyent tavaly még külföldről vásároltunk. az alábbiakban néhány olyan új gyártmányt mutatunk be, amely a lakosságot közvetlenül érdekli.

a kohó- és gépiparban hosszas kísérletekkel igen magas szintre sikerült fejleszteni az elektromos háztartási gépek gyártását, ez egyben azt is jelenti, hogy most már jelentős importot pótolhatnak hazai termékekkel. a többi között olyan kompresszoros háztartási hűtőszekrényt szerkesztettek, amely valamennyi külföldi gyártmánnyal felveszi a versenyt. a lehel elnevezésű százliteres hűtőszekrény gyártása rövidesen elkezdődik a fémnyomó- és lemezárugárban, s az idén körülbelül tizenkétezeret készítenek belőle. hasonló sikert értek el a hajdusági iparművekben a mosógéphez szükséges centrifuga előállításában is. néhány évvel ezelőtt már készült hazánkban centrifuga, gyártását azonban a gyenge minőség miatt le kellett állítani. a mostani gép már teljesen biztonságos és előreláthatólag könnyen hozzáférhető lehet majd jutni, mert az idén husz-ötöt hoznak forgalomba.

az importot lényegesen csökkentik azzal is, hogy ebben az esztendőben ötezerrel több lemezjatszót, háromszorrel több magnetofont, tízezerrel több porszívót gyártanak, mint tavaly.

az országnak igen sok lakosát érinti a fotocikkok gyártásának fokozása is. a fényképezés hazánkban ma már a tömeges szórakozás, a színesfényképezés azonban addig még kevéssé terjedhetett el, mert a hozzá való papírt külföldről kellett beszerezni. a fotocikk-üzletekben német, olga és belga gyártott színes papírokat használtak. kisebb mennyiségben, itt is felváltja azonban a külföldi árut a magyar gyártmány. a váci forte fotokémiai ipar kutatólaboratóriuma hosszú és gondos munka eredményeképpen előállította a színes fotopapírt és a nagyüzemi gyártást már meg is kezdték. /folyt.köv./

9.05.

8. kiadás 1961. április 12. 10 óra perc

bb 28. /a magyar ipar idei... 1. folyt./- szb

enne az evre hatezer negyzetmeter szinespapir elkeszítést tervezik. az első nagyobb tetelt rövidesen átadják az ofotert-nek, amely két-három heten belül megkezdí az arusítást. a forte-color néven forgalomba kerülő papír a próbák szerint igen szép színeket ad és felveszi a versenyt a legjobb külföldi gyártmányokkal. használatát megkönnyíti, hogy a reanal finomvegyeszergyár előállította a tricolor nevű szinesfenykép-előhívó vegyszert, amellyel egyszerűbb, könnyebb, gyorsabb és olcsóbb lesz az előhívás, mint az eddig ismert külföldi szerekkel. az új előhívó vegyszert a szinespapírral egyidejűleg hozzák forgalomba.

a nők, amikor a divatot akarják követni és varrásnélküli harisnyát keresnek üzleteinkben, nem is sejtik, milyen műszaki változtatást követel a harisnyagyárban ennek az új cikknek a készítése. a hatul csikozott harisnya sikhurkoló gépen, a varrásnélküli pedig körkötőgépen készül, ezért a gyarnak e célra külön berendezéseket kellett külföldről behozatni. a külkereskedelem exportfejlesztési alapból tavaly negyven, az idén pedig harminc gépet vásárolt a gyár részére a szovjetunióból. a varrásnélküli harisnyakkal elsősorban a gép arat egyenlítik ki, de így is kétszázhuszezer parat adnak az idén a belkereskedelemnek.

textiliparunk másik jelentős újdonsága a 45-55 százalék-arányban gyapjú és szintetikus szálakat tartalmazó terliszter. két-három évvel ezelőtt még mi vásároltunk angliából pliszírozott terlén szoknyát, most pedig angol kereskedők magyarországról rendeltek terliszter öltönyt. anyagát a hazai fésűfonó- és szövőgyárban szövik, s az anyagból a vörös október ferfiruhagyár és a debreceni ruhagyár készít konfekcióarut. a terliszter meteraruként nem kerül forgalomba, mert különleges kezelést kíván, csak meghatározott fokokon vasalható. a hazai fésűfonó az idén többszáz ezer meter terliszter anyagot gyárt, ennek egy részét exportáljuk, hogy a gépek devizaköltsége megterüljön. nyugatnemzet laboratóriumában megvizsgálták a magyar terlisztert és megállapították, hogy minősége jobb a külföldinél, a hozzá felhasznál Magyar gyapjú ugyanis különösen jól alkalmazkodik a szintetikus szálhoz.

Ugyancsak a textiliparban a neve neven ismert mügyantaválattított puplin gyártását is megoldották, és most már ezt a cikket sem kell importálni. a neva-íngot, ha megfellelően kezelik, még 20-25 mosás után sem kell vasalni. az idén 330.000 neva-íng kerül forgalomba. fehér, kek és rozsa színekben, továbbá kockás mintavál. a fehérneműgyár szívesen feldolgozna többet is, de az új anyaggyártók egyelőre nem gyózik a meteraruk előállítását.
/folyt.köv./

9.06.

9. kiadás 1961. április 12. 10 óra perc

bb 28. /a magyar ipar idei... 2. folyt./- szb

orvosi műszergyártásunk fejlődésével kórházaink műszer- és készülékigényeinek már mintegy 65 százalékát a hazai üzemek előgítik ki. számos, eddig külföldről beszerzett készüléket, műszert azokhoz hasonló korszerű magyar gyártmánnyal helyettesítnek. a műtétoknál használatos altatógépeket eddig a többi között nyugat-németországból és hollandiából hoztuk be, most a fogorvosi műszergyár szovjet dokumentáció alapján megkezdte a korszerű univerzális altatókészülék gyártását. az új magyar műszer a legrövidebb és a leghosszabb ideig tartó műtétoknál egyaránt jól alkalmazható-kezelése egyszerű, teljesen üzembiztos. műtét közben az altatás mélyítésére vagy csökkentésére szabályozható és megoldható vele a mesterséges légzés is, a világviszonylatban is korszerű altatógéppel ki tudják előgíteni a hazai igényeket, sőt több mint kétszázat exportálnak is. /mti/

bb 29. min dolgoznak a magyar írók? - goda gábor, rideg sándor, szabó pál és tamási áron, alkotó műhelyből,

i v/gk szb sr

1961. április 12.

néhány író felkeresett a magyar távirati iroda munkatársa és „alkotó műhelyük titkairól”, kérdezte őket: min dolgoznak a következő hónapokban:

goda gábor:

- a könyvnapra jelenik meg fontos történetek című kötetem, amely az utóbbi másfél évben írt elbeszéléseimet és a panoptikum című novelláimból írt kisregényemet tartalmazza.

- ezenkívül két könyvön dolgozom. hozzáálltam a budapesti sánta ördög című regény megírásához. régi tervem, hogy lesage regénye nyomán megírom az új sánta ördög történetét, aki a budapesti házak tetőjét fedi fel és így mutatom be mai életünk jelenségeit, dolgoit. a satirikus regényben elmondom nézetaimot arról, amit kigunyolásra érdemesnek tartok: a maradiságról, a karrierizmusról és az irodalmi élet színhámasairól.

/folyt.köv./

9.20.

mti belső hírek

10. kiadás 1961. április 12. 10 óra 40 perc

bb 29. /min dolgoznak a magyar írók?... 1. folyt./- szb

- a másik: a tóth flórián regénye című könyv, amelyben egy regény születésének történetét akarom megírni. azt, hogy milyen élmények adják az „inletet”, s hogyan lesz belőlük regény. mindkét könyvben az élet pozitív oldalait is megmutatom és azokat a törpéseket, amelyek akadályozzák a munkát. mindez másfél-két évi munkaprogram. esetleg filmet is írok, - ezt még nem döntöttem el - azt tervezem, hogy az államosítás periódusáról írnék forgatókönyvet.

rideg sándor:

- készül a nagy munka: az új regény, amit karácsonyra szeretnék befejezni. nem azért dolgozom, mintha unatkoznék, hanem, mert vannak gondolataim és vannak olyan érzelmeim, amelyeket eddig még nem mondhattam el, amelyeket eddig még nem tudtam kellően kifejezni, mert ezekhez öt-tíz könyv megírása kevésnek bizonyult. új könyvemből kiderül, hogy mennyire bízom az emberek okosságában, bármilyen nagyok legyenek is az ellentétek és a bajok a világon. hiszek a győzedelmes jövőben, s átruházom hitemet mindenkire - legalább is ezt szeretném tenni legújabb művemben.

szabó pál:

- regényen dolgozom, budapesti munkásokról írok, s könyvem háttere: csepel. elsősorban az ember érdek, a munkásember, hiszen izgalmas és szép dolog lépten-nyomon látni: tele a munkáslélet izzal, színnel, nagy emberi mélységekkel...

- kijárok gyakorta csepelre, megbarátkoztam két szocialista brigáddal, munkáscsaládokkal és olykor összejárunk új barátaimmal. úgy is mondhatnám: emberközelségben vagyunk...

- regényem mintegy 200-250 oldalasra tervezem, mostanában az ilyen kisebb terjedelmű regény a kedvenc műfajom. hasonló terjedelmű szerposztás című könyvem is, amely a magvető kiadó gondozásában a könyvnapra jelenik meg. ez a regény egy vidéki körorvos életét, a zajló mai falusi életet, a nagy átalakulást mutatja be. ezenkívül végzem a szokásos munkát: cikkeket, riportokat írok a szabad földnek, s az élet és irodalomnak.

/folyt.köv./

9.24.

mti belső hírek

11. kiadás 1961. április 12. 10 óra 45 perc

bb 29. /min dolgoznak a magyar írók?... 2. folyt ./- szb

tamasi aron:

- régebben is csináltak, úgy ahogy, az emberek terveket. azt mondták, hogyha az isten éltet és semmi akadály nem jön közbe, akkor így lesz; úgy lesz... ez a bolcs gondolkodás a tudomány fejlődésével dialektikus módszerre kerekedett. ez a módszer valósággal rabirja az írókat is arra, hogy terveket csináljon!

- az én tervem jelenleg egy film novella, amely valóságos események példázata révén azt mondana el, hogy 1945-ben új népi honalapítás kezdődött az országban. a film meséje után szeretnék megírni két kisregényt, amely karácsonyra egy kötetben jelenne meg. az egyik kisregény egy medve történetet mondana el tejesboos korától a „nyugdíjazásig”, a másik kisregényem az ifjuságnak szólna: egy ifjú szerelmespar történetet mondana el, azzal az eszmei és példát mutató szándékkal, hogy az igazi szerelmekben - és nehéz körülmények között - miképpen kell az ifjú szerelmeseknek egymásért és önmagukért helytállniok. ha ezt a két munkámat elvégezhetem, más terveimről is szívesen fogok beszélni... /mti/

bb 6. jelenen vizsgazott a 71 éves hetedikes

vid fm/ke szb fm

1961. április 12.

szombathely határában, sorokmajorban el geröly istvan 71 éves nyugdíjas tsz-tag, egykori uradalmi kőműves és beres. most idős korában határozta el, hogy fiavát és menyéjét együtt elvegyi az általános iskola 7-8. osztályát. a „hetedikes család”, együtt járt esti iskolába - és most sikeresen be is vizsgazott. geröly istvan jeles eredménnyel végzett, s majd beiratkozik a nyolcadik osztályba. /mti/

bb 7. új szobor a fonyódi kikötőnél

vid fm/ke szb fm

1961. április 12.

fonyódon, a dél-balatonpart egyik legszebb üdülőhelyen majus 1-en szobrot lepleznek le. a három és fél méter magas szobrot, - amely a balatonra néző férfit és nőt ábrázol - kiss zoltan budapesti szobraszművész készítette. a szobrot a fonyódi kikötőnél állítják fel. /mti/

9.25.

mti belföldi hírek

12. kiadás 1961. április 12. 10 óra 5 perc

bb 8. muhamed kiája török basa nárciszainak védetté nyilvánítását kéri babócsa község vezetői

vid ká/j szb ká 1961. április 12.

a somogy megyei babócsa község a török hódoltság idején muhamed kiája török basa lakóhelye volt. a nagyur hosszú uralma alatt igyekezett otthoni környezetet teremteni a babócsai várban. a szájhagyomány szerint a várban élő háremhölgyei közül a legszebb és a legkedvesebb nárciszka volt, akinek kedvére a basa törökországból hozatott hagymásvirágú növényt, s azt a vár kertjében ültette el. az illatos virágnak a nárcisz nevet adta, azóta, több mint 360 esztendője minden tavasszal kivirágoznak a basa ma már vadon élő nárciszai, sárga virágszőnyeg borítja az egykori kertet, s az illat egészen a faluig elhatol. a község vezetői most azt kérték a természetvédelmi tanácstól, nyilvánítsa védetté a területet. /mti/

bb 9. gyógyhatású melegviz tört fel hevesen

vid te szb ki 1961. április 12.

heves termelészövetkezeti község vezetői a strandfürdő vizellátásának javítására új kutat furattak, ami a vártnál eredményesebben sikerült: 47 celsius fokos melegviz tört fel. a vizsgálatok azt is megállapították, hogy a kénos viznek gyógyhatása van. a víz hasznosítására fejlesztik a fürdőt és kisebb gyógymodencét is építenek még nyári idény előtt.

a melegviz hasznosítását a termelészövetkezeti gazdaságok is tervezik, tárgyalásokat folytatnak a község vezetőivel hajtató üvegház építéséről. /mti/

bb 10. a most végző agrárgyvtomi hallgatók részére gyakornoki ösztöndíjat alapítanak a nyírségi termelészövetkezetek

vid ká/j szb ká 1961. április 12.

szabolcs-szatmár megye mezőgazdasági termelészövetkezeti elhatározták, hogy a most végző agrárgyvtomi hallgatók részére gyakornoki ösztöndíj-alapot létesítenek. az idén 5 nyírségi közös gazdaság hív meg leendő agrármérnököket, hogy gyakornoki idejüket a gazdaságban töltsék. az alatt az idő alatt a termelészövetkezetek havonta 1300 forint ösztöndíjt, lakást és ellátást adnak a fiatal szakembereknek. /mti/

10.15

mti

mti belföldi hírek

13. kiadás 1961. április 12. 11 óra 0 perc

bb 11. helyreállítják a csongrád megyei régi szélmalomokat

vid te-lm ki 1961. április 12.

az országos műemlékvédelmi felügyelőség értesítette a szegedi és a csongrád megyei idegenforgalmi hivatalt, hogy korábbi javaslatukra rövidesen helyreállítja a megye két régi, ma már műemléknek számító, öreg szélmalomát. a szegváron és székkutatason levő, mintegy száz évesre becsült épületek különleges berendezéseit mint e táj érdekes ipari emlékeit mutatják majd be az arra utazó turistáknak. /mti/

bb 12. a józsef attila lakótelepen egy barakkalakás és felszerelése, műemlékként, idézi az egykori mária valéria telep nyomorát

i hbj/te-lm vg 1961. április 12.

a józsef attila lakótelepen egymás mellett sorakoznak a korszerű, többemeletes lakóépületek, modern házak, eltűnik az egykori nyomortelep. a legfiatalabb generáció hamarosan már nem is emlékszik a barakkalakásokra, a nyomortanyákra. a multról azonban beszélni kell, hogy becsüljük a múlt, éppen ezért a józsef attila lakótelepen egy barakkalakást meghagynak eredeti állapotában. /mti/

bb 15. szocialista szerződést kötött az erdőtarcsai termelészövetkezet és az iskola uttörőcsapata

vid fm/kc-lm fm 1961. április 12.

a nógrád megyei erdőtarcsán a termelészövetkezet és az általános iskola uttörőcsapata szocialista szerződést kötött. a termelészövetkezet ezer négyszögölből jól előkészített talajt bocsát az iskola rendelkezésére és szakembereket - mezőgazdászt, könyvelőt, brigádvezetőket - biztosít a tanulók mezőgazdasági ismereteinek elősegítésére. az uttörőcsapat május 1-től burgonyabogár-figyelő szolgálatot tart, segít a termelészövetkezetnek a gyomirtásban és a burgonyaszedésben is. /mti/

10.25.

mti

mti belső hírek

14. kiadás 1961. április 12. 11 óra 10 perc

bb 13. szakoktatók irányításával több mint 100 mezőgazdasági gépet hoztak rendbe a szegedi ipari tanulók

vid ká/j szb ká 1961. április 12.

a szegedi móra ferenc iparitanuló intézet és a termelőszövetkezetek között szoros kapcsolat alakult ki. az intézetben ez évtől kezdődően a szövetkezetek erő- és munkagépeit javítják. a korszerűen felszerelt műhelybe a szegedi, a domaszéki és a deszki közös gazdaságok vittek már be traktort, cséplő- és aratógépeket, ekéket, vetőgépeket. a munka alig két hónapja tartott, s ez idő alatt az ipari tanulók szakoktatók irányításával, több mint 100 különböző mezőgazdasági gépet hoztak rendbe. a termelőszövetkezetek szívesen veszik az intézet segítségét, nemcsak azért, mert a gépeket kedvezményel javítják, hanem azért is, mert az ipari tanulók jóminőségű munkát végeznek. /mti/

bb 14. széleskörű együttműködést alakítanak ki a miskolci képző- és építőművészek

vid ki/te szb ki 1961. április 12.

a képzőművészek szövetségének és az építőművészek szövetségének miskolci csoportjai széleskörű együttműködést alakítanak ki. a kidolgozott terv szerint közösen használják majd a miskolci művésztelep kollektív műtermét, ahol az építőművészek rajzkésztségüket

fejleszthetik. tervezik, hogy kölcsönösen részt vesznek a miskolcon megrendezésre kerülő kiállításokon. megállapodtak abban is, hogy közös műteremlátogatásokat szerveznek, egymás munkájának megismerésére. a közintézmények tervezésénél közös megbeszélésen tisztázzák a belső térképzést és a képzőművészeti alkotások elhelyezését, hogy megteremtse azok összhangját. a felsőművészek színművelői előadásokat tartanak a tervezők részére, a gyakorlati együttműködés során közösen készítik el a kilitián lakótelep épületeinek színczési tervét. /mti/

10.35.

mti belső hírek

15. kiadás 1961. április 12. 11 óra 15 perc

bb 17. szolnokon épül fel az ország első hegesztett folyami hidja

i sl/tr-lm vg 1961. április 12.

lugosi emil főtechnológus irányításával érdekes, új módszert dolgoztak ki a ganz-mávg-ban a nagyméretű folyami hidak szerelésére. a korszerű eljárással a szegecseletet hegesztéssel helyettesítik, amely sokkal gyorsabb és az anyag 15 százalékanak megtakarítását eredményezi. szolnokon építik fel az ország első nagyobb hegesztett hidját, amely más tekintetben is különbözik a dunai és a tiszai hidaktól. első ízben itt alkalmaznak úgynevezett orthotrop kiképzést, vagyis a hid felülete vasbeton helyett egyszerű vaslemezről készül, amit aszfalttal vonnak be. a hid konstrukciója ugyani s lehetővé teszi, hogy ezt a gazdaságos megoldást teljes biztonsággal alkalmazhatják.

a vasszerkezet gyártását a második negyedévben kezdik el és a tervek szerint 1962 szeptemberében adják át a forgalomnak szolnokon az új közúti tiszahidat. az első hidnyílást azonban még az idén a jégzajlás előtt fel akarják szerelni. /mti/

bb 19. az idén több mint ezer nógrádi gyermek készül a zeneiskolai évfőzóra

vid fm/ke-lm fm 1961. április 12.

nógrád megyében hat éve alakult meg az első zeneiskola, amely salgótarjánban ma már többszáz gyermek zene tanulását biztosítja. nem sokkal később balassagyarmaton alakult zenei munkaközösség, amely szintén a gyerekek százaival ismerteti meg a zene alapelméleteit. nagybátonyban a bányász-szülők kérésére két évvel ezelőtt hozták létre a zeneiskolát, amely azóta

a környező bányásztelepülések zenei központja lett. nógrádban ma már több mint ezer gyermek tanul zenét szaktanárok irányításával, s valamennyien megkezdtek az előkészítőket az év végi zenei bemutatókra. a legjobbak hangversenyen adnak számot előmenetelükről. /mti/

10.40.

Handwritten signature

mti belföldi hírek

16. kiadás 1961. április 12. 11 óra 20 perc

bb 16. kísérleti cseresznyéskertek a csongrádi termelőszövetkezetekben

vid ká/j szb ká 1961. április 12.

Csongrád megye több termelőszövetkezetében nagyüzemi kísérletekhez kezdett a kertészeti kutató intézet, a csongrádi petőfi és a székkutasi petőfi tsz-ben a kutatók irányításával 10, illetve 5 holdas kísérleti cseresznyéskertet telepítettek azzal a céllal, hogy az értékes, exportra is alkalmas, óriásszemű germersdorfi fajta fájának hozamát növeljék. egy-egy ilyen fa átlagtermése a kedvezőtlen beporzási arány miatt általában 40-50 kiló, s az eddigi kísérletek azt igazolják, hogyha a germersdorfi fák közé más fajtákat is ültetnek, a beporzási arány javul, a termés két háromszorosára növelhető. a kísérleti cseresznyéskertekben ezt a módszert követik, a fák néhány évig, amíg a kísérletek tartanak, a kertészeti kutató intézet tulajdonát képezik, később azután átengedik a termelőszövetkezeteknek örökös használatra. /mti/

bb 18. száz festmény, szobrok, fafaragások, népművészeti és irodalmi alkotások érkeztek a kiskisbajnai megyei bizottságnak pályázatára

vid fm/ko szb fm 1961. április 12.

a kiskisbajnai megyei bizottsága az irodalom, a képzőművészet, népi díszítőművészet, fotóművészet tárgykörében pályázatot hirdetett öntevékony fiatal művészek részére.

a pályázatra eddig száz olaj- és akvarell festményt, rajzot, ezenkívül komoly felkészültségről tanuskodó szobrászati tanulmányokat, értékes fafaragásokat, népművészeti alkotásokat küldtek be az ifjú pályázók, a beérkezett irodalmi alkotások - kisregény, novella, versek - száma meghaladja a harminchat. szép számban jelentkeztek tehetséges falusi fiatalok is.

a legszűkebb képzőművészeti alkotásokat a hazafias népfőnt pécsi székházának kiállítási csarnokában is bemutatják. a kiállítás június 16-án, a baranya megyei ifjúsági béketalálkozó napján nyílik /mti/

10.50.

Wsk

mti belföldi hírek

17. kiadás 1961. április 12. 11 óra 40 perc

bb 20. magyar-csehszlovák közös munka a dunai hajút javítására

vid te szb ki 1961. április 12.

az észak-dunántúli vízügyi igazgatóság dolgozói a csehszlovák vízügyi szervekkel közösen ebben az évben is folytatják a duna medrének kotrását, vének és kisbodak között, ezen a leginkább feltöltődött szakaszon, félmillió köbméter kavicsot távolítanak el kotrógépek segítségével. a kitermet kavics nagyobb részét a folyam-szabályozási művek erősítésére használják fel, kisebb részét pedig, mintegy hetvenezer köbmétert, az építőiparnak adják el. a kotrást a jövő hónapban kezdik és arra magyar részről majdnem négy és félmillió forintot fordítanak.

ugyancsak a csehszlovákokkal közösen 51.000 köbméter követ építenek be a régi, javításra szoruló és új vízszabályozási művekbe a duna ásványráró és vének közötti szakaszán. a követ a közös műszaki bizottság irányításának megfelelően, uszályokon szállítják a helyszínre, ezt a munkát, amellyel szintén a hajútát javítják, már megkezdték, magyar részről hétmillió forintot meghaladó összeget járulnak hozzá a költségekhez. /mti/

bb 21. befejeződtek az idei magyar szovjet-mezőgazdasági napok

i ie szb ká 1961. április 12.

a mezőgazdasági ismeretterjesztés és tapasztalatcsere immár hagyományos tavaszi programja: a magyar szovjet mezőgazdasági napok eseménysorozata befejeződött, a magyar szovjet baráti társaság és a mezőgazdasági propagandával foglalkozó egyéb intézmények, tömegszervezetek rendezésében másfél hónap alatt több mint 1700 előadást, ankétot tartottak a mezőgazdaság legfontosabb időszerű kérdéseiről és az ezekhez kapcsolódó szovjet tapasztalatokról. a magyar szovjet mezőgazdasági napok idei programjának középpontjában a husz, tej- és tojástermelés növelésének feladatai állottak, egyes vidékeken azonban egyéb, helyileg fontosabb problémákat is megvitattak.

az előadásokat, ankétokat körülbelül százezren - nagyrészt termelőszövetkezeti parasztok - hallgatták meg, ezen kívül számosan vettek részt a mezőgazdasági napok egyéb eseményein: filmbemutatókon, gyakorlati tapasztalatcsereken, a szovjetunióban járt szakemberek előadásain. /mti/

11.00

Wsk

mti belföldi hírek

18. kiadás 1961. április 12. 11 óra¹⁰ perc

bb 22. rekord a gyorsvágathajtásban - az átlagosnak csaknem háromszorosára növelte az előrehaladási sebességet az egyik pécsszabolcsi kisz-brigád

vid te-lm ki 1961. április 12.

pécsbányán nagy miklós brigádja félévvel ezelőtt elhatározta, hogy a meddővágat kihajtásban elérni a haviötven méteres teljesítményt. vállalkozásuk sikerült és az eredmény láttán más üzemekben is megszervezték a gyorsvágathajtást. a nemes vetélkedés során a pécsszabolcsi istván aknán farkas józsef kisz brigádja megelőzte a kezdeményezőket: az elmúlt hónapban a hetven métert is túlhaladták, ez a rekord csaknem háromszorososa az üzem átlagának. három fiatal bányatechnikus, lajtai béla, révész istván és balázs lászló áll a csapat mellé, vállalták a gyorsvágathajtás szervezését, műszaki irányítását, a ciklusos munkaterv elkészítését, megteremtették a műszaki feltételeket. valamennyi munkafolyamat idejét pontosan meghatározták, színes grafikon mutatja mindenegyes dolgozó feladatát a műszak minden percében. korszerű furógépek, rakodóberendezések segítik a fiatal bányászokat istván-akna új, ötödik szintjének előkészítésében. érdemüket növeli, hogy a kiváló teljesítményt nehéz körülmények között, félezer méterrel a föld színe alatt, meleg munkahelyen érték el.

a csapat tagjai és a műszakiak újabb furógép üzembeállításával, valamint a munkahelyi klíma javításával júniusig a haviszáz méteres előrehaladás feltételeit szeretnék megteremteni. ez azt jelenti, hogy az 1961-re tervezett ötszáz méter vágatkihajtásukat a bányásznapra teljesítik./mti/

bb 23. 18 szövetkezeti községet patronálnak a kisbéri kórház orvosai -

vid fm/ko-lm fm 1961. április 12.

a száz egys kisbéri kórház dolgozói a körzetükhöz tartozó 18 tsz-községbe gyakran ellátogatnak, ellenőrzik a termelőszövetkezetek, állami gazdaságok egészségügyi felszerelését, felkeresik a tsz-tagok otthonait is. a körzeti orvosokkal együtt több mint 120 egészségügyi előadást is tartottak a téli hónapokban, s csaknem száz elsősegélynyújtót képztek ki a tsz-tagok, illetve állami gazdasági dolgozók közül. az évek óta végzett rendszeres felvilágosító munka hatására a környék lakói egyre jobban érdeklődik az egészségügyi kérdések iránt. ez természetesen megkönnyíti, meggyorsítja a gyógyító munkát, mert kevesebb az elhanyagolt betegség, időben orvoshoz fordulnak a betegek. a kórház dolgozói a jövőben a magnetofont és a filmet is felhasználhatják az egészségügyi felvilágosítás szélesítésére./mti/

11.10.

ML

mti belföldi hírek

19. kiadás 1961. április 12. 12 óra¹⁰ perc

bb 24. a század elején felhagyott bányákban és a működő aknák közötti érintetlen pillérekben csaknem tízmillió tonna szén vár kitermelésre tatabányán

vid te szb ki 1961. április 12.

reviczky ferencnak, a tröszt termelési osztályvezetőjének javaslata alapján 1953-ban kezdték meg tatabányán a század elején felhagyott 5-ös akna újbóli feltárását, az 1902-től 1907-ig művelt bányából a régi furási és termelési adatok összevetése alapján tekintélyes mennyiségű, mintegy ötszázezer tonna szénre számítottak. annak idején ugyanis még nem iszapoltak a bányákban, s a sorozatos tüzek miatt kénytelenek voltak itt a termelést abbahagyni. az újra nyitott 5-ös aknában már egy év óta termelnek, s az eddigi tapasztalatok alapján a vártnál is több szenet találnak. így került sor az ugyancsak a század elején működött 1-es, 2-es és 3/b aknák bentmaradt szénének a számbavételére. itt is összehasonlították a régi kutatásokat, s a kitermelt szén mennyiségi adatait, újabb ellenőrzőfurásokat végeztek, több, még akkor ott dolgozó idős bányással beszélgettek. ezek alapján megállapították, hogy a három bányában mintegy hatmillió tonna szén van. ennek feltárására a törbevett nagyarányú rekonstrukciókor kerül sor. ezzel egyidejűleg akarják lefejteni azokat a még működő aknák közötti érintetlen pilléreket is, amelyekhez eddig, mivel objektumok vannak felettük, nem nyúlhattak. az épületek legnagyobb része ugyancsak ,,határtós,, lakás. ezeket a következő években lebontják, lakóikat egészséges, új otthonokba költöztetik, s a 3.5 millió tonna szenet kitermelik. így tatabányán az új telepítésű és a működő aknákon kívül mintegy tízmillió tonna szén feltárását és felszínre hozatalát tervezik./mti/

bb 25. növekvő gazdasági eredmények tervezésére ösztönző prémiumrendszert vezettek be a vegyiparban

i szf/hné szb vg 1961. április 12.

a nehézipari minisztérium vegyipari ágazata a vegyipari dolgozók szakszervezetével, valamint a bányaiipari dolgozók szakszervezetével egyetértésben most kiadott utasításával olyan prémiumrendszert vezetett be, amely növekvő gazdasági eredmények tervezésére ösztönzi a vállalatokat, a prémizálásnak ez a rendszere új kezdeményezés az iparban.
/folyt.köv./

11.15.

me

20. kiadás 1961. április 12. 12 óra⁴⁵ perc

bb 25.. /növekvő gazdasági... folyt./- szb

az utasítás szerint a prémiumkeret nagysága attól függ, hogy a vállalat az előző gazdasági év termelési, önköltségi, termelékenységi, stb. eredményeihez képest mekkora fejlődést tervez, az ezekre a mutatókra készített és legkésőbb a terv keretszámokkal együtt közölt prémiumalap-normatívák szerint, a vállalat akkor kap maximális prémiumkeretet, ha az elérhető legjobb eredményeket tervezi és ezt a szintet el is éri. túlteljesítés esetén a prémium csak csökkentett arányban növekszik, azaz, ha a vállalat nagyobb fejlődést ér el, mint amennyit megtervezett, akkor kisebb prémiumkeretet kap, mintha a fejlődést be is tervezte volna, ez esetben ugyanis a keretet a túlteljesítés arányában a prémiumalap-normatíváknak csupán 50 százalékaival növelik, míg helyes tervezés esetén 100 százalékos prémiumalap-normatíva növekedés lehetséges, így szándékoznak elójét venni annak, hogy a vállalati vezetés bizonyos anyagi és erkölcsi előnyök miatt lazán tervezzen.

ha a vállalat nem éri el a tervezett fejlődést, a prémiumkeretet a prémiumalap-normatíva száz százalékaival csökkentik, fontos rendelkezése az utasításnak, hogy a minisztérium a vállalatok részére prémiumfeladatokat tűzhet ki, egyebek között a legfejlettebb műszaki eredmények széleskörű felhasználására, a tudományos és kutatóintézetek felfedezéseinek ipari alkalmazására, technológiai eljárások korszerűsítésére, fejlesztésére, új termékek gyártására, az export-import tevékenység javítására, a munka termelékenységének fokozására üzemszervezés, műszaki fejlesztés útján, stb. a minisztérium a vállalatok dolgozói között pályázatot is hirdethet a jelentős népgazdasági feladatok megoldására, szabályozza az utasítás a vállalatban belüli promózálás módjait is, valamint a vezető állású dolgozók prémiumát.

az új prémiumrendszer az utasítás megjelenésével nyomban érvénybe lépett, a jövő évi tervjavaslatoknak az idei harmadik negyedévtől kezdődő összeállítását már eszerint kell megkezdni, hogy az 1962. évi termelés a megjavított tervezés szerint kezdődhessen és a prémiumkeretet eszerint állapíthassák meg.
/mti/

11.20.

21. kiadás 1961. április 12. 13 óra²⁵ perc

bb 26. Letéti könyvtárakat kérnek a népfront-klubokba - meghonosítottak az előadássorozatok - megvizsgálták a budapesti népfront-klubok munkáját

i di/gk-lm sr 1961. április 12.

budapesten megvizsgálták, hogy a hazafias népfront klubjai, amelyek közül az elsők három évvel ezelőtt nyitották meg kapukat, beváltották-e a hozzájuk fűzött reményeket. megnézték az eredményeket, s a tapasztalatokat a népfront budapesti elnöksége is megvitatta. a fővárosban jelenleg kilenc népfront-klub működik, ezek közül azok a leglátogatottabbak, amelyek a külső városrészekben, így például a 4., a 18. és 19. kerületben találhatók otthonra, vendégeik között a társadalom minden rétegét megtalálhatjuk, a 18. kerületben például, ahol rögtönzött statisztikát készítettek; kiderült, hogy a klub 300, törzsvendégének, 70 százaléka munkás, s ebből is 30 százalék a fiatal, hasonló a helyzet a 19. kerületben is.

megállapították, hogy a kerület népfront-klubjainak programjából a leglátogatottabbak az ismeretterjesztő előadások, többhelyütt közvéleménykutatás előzi meg a témaválasztást, másutt, így például a 4. és a 18. kerületben hosszabb időre szóló, át-gondolt terv szerint végzik az ismeretterjesztést, a 4. kerületben a népfront művelődési körének munkájából az orvosok is jelentősen kivesszük részüket, meghonosítottak az előadássorozatok is, az első népfront-akadémiát a 6. kerületben hirdették meg, de a jövő példát hamarosan követték másutt, így többek között a 13. kerületben is, a sorozatok tematikájában helyet kaptak az általános műveltség gyarapítását szolgáló tudományos előadások, valamint különféle irodalmi, zenei, művészettörténeti és politikai előadások is, ugyyszólván minden népfront-klubban szó esik a társadalom fejlődésének kérdéseiről, az ürhajózás újabb eredményeiről, de még kevés a zenei, irodalmi és művészettörténeti ismeretterjesztő előadás.

a népfront-klubok jó-része felismerte, hogy részt kell vállalnia az egész kerületet átfogó népművelési munkából, a főváros számos negyedében már már állandó helyükön kívül iskolákban, stb. is előadásokat tartanak a népfront aktivistái, a 4. és a 7. kerületben a munkásszállásokat keressék fel, a 18. kerületben pedig pestimret, s a ganz-kertvárost is, az 5. és 18. kerületben könyvtár működik a hazafias népfront klubjában, a főváros többi részében azonban nem használták ki a könyvek népszerűsítésének ezt a lehetőségét, ezért javasolják, hogy a fővárosi szabó erwin könyvtár létesítsen ugyancsak letéti kölcsönzőállomásokat a népfront klubokban./mti/

11.35.

mti belső hírek

22. kiadás 1961. április 12. 15 óra 34 perc

bb 31. újabb olcsóbbodás primőrökben

i n.j./j sb ká 1961. április 12.

a nagyvásártelpre szerdán reggel 46 vagon és 21 tehergépkocsi áru érkezett. a vagonszállítmányok így oszlottak meg: 30 vagon burgonya, 4 vagon vöröshagyma, 1 vagon levesbevaló gyökérzöldség, 1 vagon paraj, 1 vagon alma, 1 vagon citrom és 8 vagon tojás. a tehergépkocsik nagyobb részben zöldséget hoztak fel.

az állami élelmiszerboltok szerdán reggel újból mérsékelték a melegágyi, a szabadföldi saláta, a piros hónaposretet és a kerti sóska árát. így a melegágyi salátát fejenként 1.60+2.20, a szabadföldit 1.40-1.80, a piros hónaposretet csomónként 1.40-2, a kerti sóska pedig különként 4 forintért hoztak forgalomba, az új karalábé, az új kelkáposzta és a hegyespaprika ára nem változott. /mti/

bb 30. nagy izgalommal figyelik az űrhajósról szóló híradásokat az üzemek dolgozói

t sz/ke szb vg 1961. április 12.

a budapesti gyárakban hamar a dolgozók tudomására jutott a nagy szenzáció és az üzemekben villámgyorsan terjedt el a hír, sok helyen mint például a goldberger textilművek óbudai telepén, a május 1 ruhagyárban, a ganz-másvagban, az óbudai hajógyárban az első híradás után rögtön bekapcsolták az üzemi hangosbemondókat, hogy a dolgozók figyelemmel kísérhessék az újabb híreket.

a ganz-másvagban bárányos jános termelési igazgató a nagy eseményről az mti munkatársának a következőket mondta:

- engem, mint műszaki szakembert különösen csodálattal tölt el a technika ez az újabb nagy vívmánya, az hogy a 4700 kilogrammos szputnyik embert visz magával és külön büszkék vagyunk arra, hogy az űrhajót a szovjetunióban lőtték fel és utasa a szovjetunió őrnagya. meg vagyok győződve arról, hogy az embert magával vivő űrhajónak a kilövése fordulópont a technikában és hatalmas léptekkel viszi előre a technika fejlődését, miután felhasználhatjuk majd utasának közvetlen személyes tapasztalatait, élményeit. ez felmérhetetlen jelentőségű lesz a technikai haladás előrelendítésében.
/folyt.köv./

11.45.

M.K.

mti belső hírek

23. kiadás 1961. április 12. 17 óra 10 perc

bb 30. /nagy izgalommal...1.folyt./-tm

az óbudai hajógyárban a sőjátérre, a szerelőműhelyekbe is elvitték a hírt a hangosbemondók, a ganz-másvagban négy hangszórót kapcsoltak be, ezzel elsősorban a gyárudvarokon sugározták a rádió közvetítéseit, de párceken belül elterjedt a nagy esemény híre az olyan munkahelyeken is, ahol a nagykalapácsok dübörgése miatt nem hallhatták a rádiót, a szenzációt gyorsan közölték egymással a dolgozók, a május 1. ruhagyárban nem is kellett leállni a szalagoknál, munka közben is jól hallhatták és figyelhették a bekapcsolt hangszórókat, a rádió, illetve a hangszóró egész délelőtt be van kapcsolva, sőt a vezetők gondoskodtak arról is, hogy délben, az ebédelőben is figyelhessék az újabb híreket.

budapestben az mhs rádiós klubjában fogták az űrhajós jelzéseit

a magyar honvédelmi sportszövetség központi rádiós klubjában az első űrhajós felbocsátásáról szóló hír vétele után azonnal munkához láttak a rádióamatőrök, különleges, nagyérzékenységű rádiókat a megadott hullámhosszra állították és hamarosan el is érték a várt eredményt: megszólaltak a morskólok a 9.019-es megahertzzen. a magnetofonok is működésbe léptek és a rendkívül értékes jelkeket megőrizték a hangszalagon.

12.00

M.K.

mti belföldi hírek

24. kiadás 1961. április 12. 15 óra 45 perc

bb 30. /nagy izgatással...3.folyt./-lm

„gagarin őrnagy már lejött reggelizni,;

a május 1. ruhagyárban amikor meghallották, hogy földet ért az űrhajó azt kérdezték egymástól tréfásan az asszonyok; „hallottad, gagarin őrnagy már lejött reggelizni? most már biztosan jobban ízlik neki a kaviár.„

a nyáron a gyárból több fiatal utazik majd a szovjetunióba és egynehányan, köztük besenyei ilona 19 gépészt már meg is bízták munkatársai, hogyha alkalma lesz, személyesen tolmácsolja üdvözlőüket az első űrhajósnak. könnyen meglehet, hogy erre sor kerül, mert mint ahogy az besenyei ilona mondta, a jutalom-üdülés programjában szerepel a rakéta fellövés állomás megtekintése is. - el sem tudom mondani, milyen izgatással várom, hogy kezut szorítsak gagarin őrnaggyal - mondotta besenyei ilona. /folyt.

rusznyák istván akadémikus nyilatkozata

rusznyák istván akadémikus, a magyar tudományos akadémia elnöke az ember első űrrepüléséről a következőket mondta a magyar-távírat iroda munkatársának:

- az ember űrutazásáról és annak törvényszerű lefolyásáról hallott hír fölcsemelő érzéssel töltött el, nem kevesebbről van itt szó, mint hogy az ember a szárazföld, a víz és a levegő birtokba vételét követően megtette első lépését a világűr meghódítására. ez a tény történelmi jelentőségű.

csodák nincsenek: ezt a csodának tűnő eredményt a tudomány és a technika páratlan fejlődése, az emberi ész és erő szervezett együttműködése tette lehetővé. a pillanatban még nem ismerjük a részleteket az első űrrepülés értékelését, de magának a ténynek a bejelentése is elég ahhoz, hogy a tudomány embere tiszteltetlenségével és elismeréssel adózzék a szovjet tudomány ez újabb világtörténelmi eredménye előtt.

szívvel gratulálunk a szovjet tudósoknak és az egész szovjet népnek ehhez a példátlan eredményhez és boldogok vagyunk, hogy mi is ehhez a közösséghez tartozunk, amelyik azonos céljainkért való küzdelem közben ilyen sikereket ér el.

/folyt.köv./

12.05.

mti belföldi hírek

25. kiadás 1961. április 12. 15 óra 50 perc

bb 32. a szokásosnál egy hónappal hamarabb megkezdődött az öntözési időny

i ie-lm ká 1961. április 12.

a meteorológiai intézet tájékoztatása szerint az elmúlt hónap a 20. század egyik legszárazabb márciusa volt hazánkban: az ország 95 százalékán az átlagosnak a felét, harminc százalékán pedig egytizedét sem érte el a lehullott csapadék, a száraz, meleg és szelcses időjárás folytatódott áprilisban is: a hónap első tíz napjában az alföld középső és keleti része egyáltalán nem, illetve 1 milliméternél kevesebb esőt kapott.

az idei rendkívül száraz tavaszon a növények jóval korábban igénylik a mesterséges csapadékot, ezért az öntözési időny a szokásos április végi május eleji időpont helyett már a hónap elején megkezdődött. az öntözőberendezések jelenleg körülbelül 3000 holdra juttatnak vizet; az időjárás szélsőségeinek megfelelően elsősorban a duna-tisza közén és a tiszántúlon, a mesterséges csapadékot főképpen a korai zöldségfélék termesztésénél hasznosítják, a békés megyei termelősövetkezetek például 500 holdnyi zöldség és káposzta öntözését kezdték meg. egyes helyeken öntözik már a takarmányféléket, - a lucernát, répát - is.

az időny minden eddiginél nagyobb területet - 195.000 holdat - vonnak be az öntözéses gazdálkodásba, s ehhez országsszerte befejezés előtt állnak a műszaki és agrártechnikai előkészületek. április második felében megkezdődik a rizstelepke árasztása, s ha továbbra is száraz marad az időjárás, rövidesen öntözik a réteket és legelőket is./mti/

12.48.

24. kiadás 1961. április 12. 15 óra 45 perc

bb 30. /nagy izgalommal...3.folyt./-lm

„gagarin űrnagy már lejött reggelizni,;

a május 1. ruhagyárban amikor meghallották, hogy földet ért az űrhajó azt kérdezték egymástól tréfásan az asszonyok; „hallottad, gagarin űrnagy már lejött reggelizni? most már biztosan jobban izlik neki a kaviár...”

a nyáron a gyárból több fiatal utazik majd a szovjetunióba és egynéhányan, köztük besenyei ilona 19 gépészt már meg is bízták munkatársai, hogyha alkalma lesz, személyesen tolmácsolja üdvözlőiket az első űrhajósoknak. könnyen meglehet, hogy erre sor kerül, mert mint ahogy az besenyei ilona mondta, a jutalom-üdülés programjában szerepel a rakéta fellövő-állomás megtekintése is. - el sem tudom mondani, milyen izgalommal várom, hogy kezdet szorítsak gagarin űrnaggyal - mondotta besenyei ilona. /folyt.

rusznyák istván akadémikus nyilatkozata

rusznyák istván akadémikus, a magyar tudományos akadémia elnöke az ember első űrrepüléséről a következőket mondta a magyar távirati iroda munkatársának:

- az ember űrutazásáról és annak tervszerű lefolyásáról hallott hír fölcsemelő érzéssel töltött el, nem kevesebbről van itt szó, mint hogy az ember a szárazföld, a víz és a levegő birtokba vételét követően megtette első lépését a világűr meghódítására. ez a tény történelmi jelentőségű.

csodák nincsenek: ezt a csodának tűnő eredményt a tudomány és a technika páratlan fejlődés, az emberi ész és erő szervezett együttműködése tette lehetővé, a pillanatban még nem ismerjük a részleteket az első űrrepülés értékelését, de megának a ténynek a bejelentése is elég ahhoz, hogy a tudomány embere tiszteltetlennel és elismeréssel adózzék a szovjet tudomány ez újabb világtörténelmi eredménye előtt.

szívvel gratulálunk a szovjet tudósoknak és az egész szovjet népnek ehhez a példátlan eredményhez és boldogok vagyunk, hogy mi is ehhez a közösséghez tartozunk, amelyik azonos céljainkért való küzdelem közben ilyen sikereket ér el.

/folyt.köv./

12.05.

25. kiadás 1961. április 12. 15 óra 50 perc

bb 32. a szokásosnál egy hónappal hamarabb megkezdődött az öntözési idény

i ie-lm ká 1961. április 12.

a meteorológiai intézet tájékoztatása szerint az elmúlt hónap a 20. század egyik legszárazabb márciusa volt hazánkban: az ország 95 százalékán az átlagosnak a felét, harminc százalékán pedig egytizedét sem érte el a lehullott csapadék, a száraz, meleg és szeles időjárás folytatódott áprilisban is: a hónap első tiz napjában az alföld középső és keleti része egyáltalán nem, illetve 1 milliméternél kevesebb esőt kapott.

az idei rendkívül száraz tavaszon a növények jóval korábban igénylik a mesterséges csapadékot, ezért az öntözési idény a szokásos április végi május eleji időpont helyett már a hónap elején megkezdődött, az öntözőberendezések jelenleg körülbelül 3000 holdra juttatnak vizet; az időjárás szélsőségeinek megfelelően elsősorban a duna-tisza közén és a tiszántulon, a mesterséges csapadékot főképpen a korai zöldségfélék termesztésénél hasznosítják, a békés megyei termelőszövetkezetek például 500 holdnyi zöldség és káposzta öntözését kezdték meg, egyes helyeken öntözik már a takarmányféléket, - a lucernát, répát - is.

az idén minden eddiginél nagyobb területet - 195.000 holdat - vonnak be az öntözéses gazdálkodásba, s ehhez országsszerte befejezés előtt állnak a műszaki és agrotechnikai előkészületek, április második felében megkezdődik a rizstelepök árasztása, s ha továbbra is száraz marad az időjárás, rövidesen öntözik a réteket és legelőket is./mti/

12.48.

mti belföldi hírek

26. kiadás 1961. április 12. 15 óra 55 perc

bb 30. /nagy izgalommal 3. folyt./- szb

ö vid ki/te szb vg

vidéken is gyorsan terjedt az első ürtas felbocsátásának híre.

tatabányán az üzemekben mindenütt bekapcsolták a hangszórókat, s szüntelenül figyelték a rádió újabb és újabb közleményeit. a bányákban máskor általában csak felszállás után értesülnek a bányászok a közben történt eseményekről, most a közben lemenő műszaki és más beosztású dolgozóktól szinte percek alatt terjedt el a föld alatt is a szenzációs hír. sok helyen kitétték az ablakokba a rádiót, hogy az utcai járókelők is értesülhessenek az újabb fejleményekről. attól a perctől kezdve, amikor a tászs közölte, hogy megkezdtek a rakéta fékezését, szinte láncot szervezve adták tovább a hírt egymásnak a gyárakban, bányákban, üzemekben az emberek.

zalaegerszegen a városi hangoshiradón a délelőtti órákban többször is megismételték a rádió híradását, a gyárakban, üzemekben és az építkezéseken néhány percre megállt a munka: mindenki csodálkozva hallgatta a szovjet tudósok történelmi jelentőségű sikeréről érkezett közleményeket. a város több üzemében már a délelőtti órákban röpgyűléseken vitatták meg a világraszóló eseményt és sok táviratban fejezték ki örömeiket a szovjet embereknek.

győrött a wilhelm pieck vagon- és gépgyárban a reggeli óráktól a megafonberendezés harminc hangszórója közvetítette a műhelyekben a kossuth-rádió rendkívüli adásait, amit a dolgozók feszült izgalommal és figyelemmel hallgattak. a gyár dolgozói röpgyűléseken méltatták az esemény világraszóló jelentőségét.

már délelőtti táviratot küldtek a gyár dolgozói a szovjet nagykövetségnek. a táviratban többek között a következőket írják:

drága elvtársak! örömteli szívvel értesültünk a nagy eseményről, az emberrel repülő sputnyik űrhajó felbocsátásáról. az egész szovjet népnek, jurij gagarin űrnagynak, a kísérleteket előkészítő dolgozóknak erőt, egészséget és további sok sikert kívánnak a wilhelm pieck vagon- és gépgyár dolgozói.

/folyt.köv./

13,25,

[Handwritten signature]

[Handwritten mark]

mti belföldi hírek

27. kiadás 1961. április 12. 15 óra 55 perc

bb 30. /nagy izgalommal... 4. folyt./- szb

szegeden a gyárak, üzemek, vállalatok, tudományos intézmények dolgozóinak tizezrei a munkahelyükön tárgyalták meg a nagy esemény híreit.

a szegedi kenderfonógyárban a hír vétele után azonnal rövid, lelkes hangulatu cikkeket írtak, s ezeket mindjárt „megjelentették”, az üzemrészekben elhelyezett aliujságokon. a gépek mellett, a munka két-három perces szünetekben kis csoportok alakultak az esemény megvitatására. nyári antalné gombolyító nő kijelentette: az üzemben szinte mindenki bizonyosra vette, hogy a szovjetunió az ember űrutazásában is megelőzi az egyesült államokat, s most amikor ez bekövetkezett, a sikert egy kicsit mindenki a magáénak is érzi. az üzem dolgozói a műszak befejezése után röpgyűléseket tartottak, s együttesen a szovjet tudósokat, a szovjet népet üdvözlő táviratot fogalmaztak, amelyeket a magyarországi szovjet nagykövetség címére küldtek el.

a szegedi tudományegyetem tanárai, hallgatói is kitörő örömmel üdvözölték gagarin visszatérésének híreit. a legtöbb előadó professzor megszakította óráját és ezt a témát helyezte előadása központjába. amikor mérci gyula történész professzor, valamint székely sándor filozófiai adjunktus az előadáson bejelentette a rendkívüli eseményt, a hallgatók nagy üdvözlésben törték ki, sokan helyükről felugrálva fejezték ki örömeiket. gulya károly, az egyetem történész adjuntusa kijelentette, hogy a történelemtörő eseménytől újabb szovjet nevet is meg kell tanulniuk a hallgatóknak, a világ első űrutazását.

az mszbt csongrád megye elnöksége és még sok más szegedi szervezet, intézmény dolgozói, munkatársai lelkes hangulatu táviratokban fejezték ki örömeiket a szovjet emberek sikerén.

már a reggeli órákban népes csoportok tárgyalták az első rádióközleményt szolnok megye termelőszövetkezeti városáiban és falvaiban. több helyen mint például mezőtúron, mezőhákon, vezscnyen, kunhegyesen motoros küldöncök vitték szét a hírt a határban dolgozó szövetkezeti gazdáknak. a nagykunsági közép-tiszavidéki, mezőháki állami gazdaságokban nyomban üzembehelyezték az üzemegységeket, brigád-szállásokat összekötő rádió adó-vevő berendezéseket és közölték a legfrissebb jelentéseket a szovjet tudomány fényes diadaláról. a karcagi termelőszövetkezetekben röpgyűléseken tárgyalták meg az embert szállító űrhajó sikeres felbocsátását és visszatérését a földről. hajdu imre, a karcagi mezőgazdasági technikum igazgatója az alábbiakat mondotta az eseményről:

/folyt.köv./

13.35.

[Handwritten signature]

[Handwritten mark]

mti belföldi hírek

28. kiadás 1961. április 12. 16 óra 05 perc

bb 30. /nagy izgalommal... 5. folyt./- szb

- a termelőszövetkezeti város szövetkezeti parasztsága kitörő lelkesedéssel fogadta a szovjet technika világraszóló diadálát, a szovjetunió békeköveteként köszöntik gagarin repülőőrnagyot, aki a világon elsőnek repült fel az űrbe.

a lenin kohászati művekben a rádió adásait magnetofonszalagra vették és a gyári hangoshiradón szinte percenként ismételték, az üzemekben a dolgozók csoportokba verődve tárgyalták az emberiség történetében páratlan eseményt, a lelkesedés és csodálat szinte leírhatatlan volt, amikor a rádió azt is közölte, hogy az első űrutas, gagarin repülőőrnagy az előre kijelölt helyen szerencsésen földet ért.

a gyárban szerdán délelőtt mintegy hatvan helyen sok ezer dolgozó részvételével röpgyűléseket tartottak, a gyűlések részvevőinek indítványára táviratot fogalmaztak meg, amelyben csodálattal adóznak a szovjet technika újabb, minden eddiginél nagyobb sikere fölött, s a tisztólet és a szeretet hangján köszöntötték a szovjetunió kommunista pártját, a szovjet kormányt és népet, valamint az első űrutast.

a borsodi szénbányászati tröszt üzemcinél a klubokban, művelődési otthonokban közös rádióhallgatásokat szerveztek, több helyen magnetofonszalagra rögzítették az űrhajó utassal kapcsolatos hírszerű anyagot és a műszak után lejátszották a bányászoknak, hogy a nagyszerű teljesítmény minden mozzanatáról képet kapjanak.

egyes bányászüzemknél, mint például rudolftelepen, edelényben, hatalmas szemléltető plakátokat rajzoltak, s azokon bejelölték az űrhajónak a föld körül megtett útját, hogy érzékeltessék a szovjet tudomány hatalmas diadálát.

ormosbányán, ahol a hangoshiradón rendszeresen közvetítik a rádió híradásait, szerdán 10. órákor hatalmas embertömeg fogta körül a hangszórókat, s az emberek visszafojtott lélegzettel hallgatták a szenzációs hírt, kurittyánban, sajkóházán néhány percre szinte megállt az élet.

- a rádió mellett első pillanatokban fel sem tudták fogni a hír nagyszerűségét, annyira meglepett mindenkit a szovjet tudomány világraszóló eredménye - mondotta sztermen gusztáv, a bánya főmérnöke.

a borsodi bányavidéken szerdától rendszeresen tartanak előadásokat az üzemi klubokban és művelődési otthonokban az első szovjet űrhajós utjáról, annak tudományos jelentőségéről, a következő napokban csaknem száz űrhajózással foglalkozó előadás megtartását tervezik. /folyt.köv./

14.00

kk

N

mti belföldi hírek

29. kiadás 1961. április 12. 16 óra perc

bb-30. /nagy izgalommal... 6. folyt./-lm

hevesi gyula, a magyar tudományos akadémia alelnöke: a kozmikus térség meghódítása határkő az emberiség előtörténetéből,, az emberiség igazi története felé

hevesi gyula akadémikus, a magyar tudományos akadémia alelnöke a következőket mondotta a magyar távirati iroda munkatársának az embert szállító űrhajó óriási jelentőségéről:

- az ember első útja a szovjet űrhajón a kozmikus térségbe, s az űrhajó előirt pályájának befutása után a tervszerű visszatérés az emberiség kulturális fejlődésének roppant történelmi jelentőségű eseménye, ahogy annak idején amerika felfedezése a közepkorból az újkorba való átmenet határkővét jelentette, ugy a kozmikus térségbe történt behatolás - nézetem szerint nem kisebb jelentőségű előrehaladást jelent az emberiség előtörténetéből,, az emberiség igazi története felé, ez az ugrásszerű átmenet valójában a nagy októberi szocialista forradalom győzelméhez fűződik.

- a rendkívül sokoldalú, a nemzetközi fejlődés legmagasabb szintjét jelentő tudományos és technikai kutató munkát - amelynek ezt a nagyszerű eredményt meg kellett előznie - csak a szocialista forradalom győzelme által felszabadult nép, élén az emberiség haladásáért, jólétéért és békéjéért következetesen harcoló marxista-leninista vezetés törőthette és szervezhette meg, bámulatraméltó az a következtetés, amellyel a szovjet tudomány az 1957 október 4-én felküldött első szputnyik óta lépésről-lépésre előkészítette s végrehajtotta a kozmikus térségnek az ember számára történt meghódítását, az összes tudomány ág rendkívül sokoldalú, de a kitűzött célnak megfelelően összehangolt kutató munkája, a legkülönbözőbb iparágaknak nem kevésbé magas műszaki színvonalon való együttműködése vezetett ehhez az eredményhez

- csodálattal és elismeréssel adóznak a szovjet tudomány a nagyszerű eredményének, amely egyben megdönthetetlen bizonyítéka a szocialista társadalmi rend kulturális és gazdasági fölényének és az ember orszójának is a béke megvédésére irányuló harcban - hangzott a nyilatkozat. /folyt.köv./

14.10.

10

30. kiadás 1961. április 12. 16 óra 10 perc

bb 30. /nagy izgalommal...7. folyt./-lm

„megértük, amit verne megálmodott - művészek nyilatkozata

kohlós juci, a józsef attila színház művésznője így fejezte ki érzéseit a hír hallatán:

- a premier előtti izgalom teljesen eltölpül amellett, amit számomra az embert szállító első űrrakéta felbocsátásáról szóló hír jelent. ez a valóban csodának tűnő esemény, a szovjet tudomány példa nélkül álló diadala, újabb távlatokat nyit meg az emberiség előtt.

rádai imre érdemes művész így foglalta össze véleményét:

- a mi generációnknak ilyen világraszóló élményben még nem volt része. amit nemrég még hihetetlennek tartottunk, ma már valóság. elmondhatjuk: mi megértük azt, amit verne megálmodott, a fantasztikus regényhősökből a való élet hősei lesznek.

a moszkvai hír nagy lelkesedést keltett

a mecseki szénmedence bányáiban is. a napszinten dolgozók telefonokon azonnal értesítették az eseményről a földalatti munkahelyeken tartózkodókat. így rövid időn belül valamennyi bányász értesült az embert szállító űrhajó feltövéseiről. a pécsi szénbányászati tröszt nyolcezer bányász nevében üdvözlő táviratot küldött Jurij gagarin őrnagynak.

a kora délutáni órákban az esti pécsi napló a nagy szenzációra való tekintettel csaknem háromszoros példányszámban jelent meg.

a nógrádi szénmedence külszínen dolgozó bányászai üres csillék oldalára írva tudatták a bányák mélyén, a szénfalaknál dolgozó bányásztaikkal a tiszsz közlöményét. a nógrádi bányákban egyébként a délután műszakváltásnál röpgyűléseket tartottak, amelyekben a szputnyik űrhajóval kapcsolatos legfrissebb hírekről tájékoztatták a bányászokat. röpgyűlések százait tartották a nógrádi iparmedence külszíni üzemekben, hivatalaiban és intézményeiben is. a déli órákig a nógrád megyei postahivatalok száznál több táviratot továbbítottak, amelyekben a szovjetunió budapesti nagykövetségének elismerésüket tolmácsolták az iparmedence munkásai. /folyt.köv./

14.24.

W

N

31. kiadás 1961. április 12. 16 óra 05 perc

bb 30. /nagy izgalommal...8. folyt./-lm

a kaposvári textilművekben azokban az üzemelekben, ahol a nagy zaj miatt a hangos híradó nem hallható, az üzem parttitkára és műszaki vezetői ismertették a dolgozókkal a szovjet tudomány nagy sikerét. a textilművek dolgozói közös disztáviratot küldtek Jurij Alexejevics gagarinnak, a hős szovjet pilótának.

a kaposvári iskolákban az órák elején a pedagógusok beszámoltak a legújabb hírekről, a tanítóképzőben a fiatal tanítók között csehák Mária elfogódott hangon mondotta:

- egyetlen szót találok csak a nagy esemény jelzésére: szenzációs. az ember évszázados vágya valósult meg, nagy írók fantasztikumnak, utópiának vélt elképzelései válnak valóra.

kaposváron kívül szinte a megyében a termelőszövetkezetekbe, állami gazdaságokba is eljutott a hír. Borbály Lajos, a siófoki egyetértés termelőszövetkezet elnöke a következőket mondotta:

- hogyan lesz az ember óriás, - ez jutott eszembe, amikor meghallottam a szenzációs hírt. meglepő és elképesztő az a csodás tett. ki merne volna néhány évvel ezelőtt határozottan állítani, hogy ilyen gyorsan megvalósul az ember űrutazása.

a dunai vasműben a hangos híradó állandóan közölte a rádió híradásait, így a vasmű dolgozói közül a legtöbben frissen értesültek az űrhajóról érkező hírekről. délután már az első vosztok felülség is megjelent. a vasmű igazgatóság kommunistáinak felülség tábláján az űrhajó útját és visszatérését közzétették és a következő felirattal köszöntötték a szovjet tudomány diadalmát: „üdvözljük a szovjet tudomány korszakalkotó eredményét! köszöntjük gagarin őrnagyot, az első űrhajóst!”, /folyt.köv./

bb 34. a mtsz asztronautikai szakosztályának sajtótájékoztatója az embert szállító első űrhajóról

k sb/hné-lm vg

1961. április 12.

a mtsz asztronautikai szakosztálya csütörtökön 12 órakor az embert szállító első űrhajó technikai és tudományos kérdéseiről sajtótájékoztatót rendez a technika háza 3. emelet 342 számú helyiségében./mti/

14.45.

W *rt*

mti bel földi hírek

32. kiadás 1961. április 12. 16 óra 15 perc

bb 33. időjárásjelentés

gk szb 1961. április 12.

a meteorológiai közlés jelenti április 12-én délután:
felhőátvonulások

a skandináv-félsziget nagy részén és a szovjetunió európai területének északi felében tovább tart a hideg idő és sok helyen volt havazás. ukrajnában, továbbá anglia déli részein esős, szeles az idő. európa több országában viszont csendes, sokfelé napsütéses időjárás van.

hazánkban tegnap változóan felhős volt az idő, néhány helyen kevés eső is hullott, sőt a nyugati határvidékről zivatar is jelentettek. a csapadék mennyisége általában nem haladta meg az egy millimétert, csak galyatetőn mértek 3, kőszegen 4 millimétert. a hőmérséklet a nap folyamán általában 18-22 fokig emelkedett, ma hajnalban az északi megyékben 4-7, másutt 7-11 fokig süllyedt. talajmenti fagyról nem érkezett jelentés. a napsütés időtartama a zalaegerszeg-budapest összekötő vonaltól északra eső területén 0-4, az ország többi részében 4-10 óra között volt.

budapesten kedden a hőmérséklet napi középértéke 13.8 fok volt, 3.4 fokkal magasabb, mint a sokévi átlag.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 17 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 761 milliméter, gyengén emelkedő irányzatú.

várható időjárás csütörtök estig: felhőátvonulások, főként az ország nyugati, északi részein kevés eső, mérsékelt, időnként élénkebb északi szél.

várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet az északi megyékben 2-7, az ország középső és déli részein 6-10. legmagasabb nappali hőmérséklet holnap 16-21 fok között.

a duna vízállása budapestnél 355 centiméter./mti/

14.50.

KE

N

mti bel földi hírek

33. kiadás

1961. április 12.

16 óra 10 perc

bb 30. /nagy izgalommal... 9. folyt./- szb

nagy ernő gépészmérnök nyilatkozata

a „vosztoz”, szputnyik-űrhajó felbocsátása alkalmából nagy ernő gépészmérnök, a központi asztronautikai szakosztály titkára nyilatkozott az mti munkatársának az egyik legnehezebb feladatáról, az űrhajó visszatérítéséről.

- az űrhajó visszatérítését - mondotta - rendkívül sok és szer-teágazó tudományos és technikai munka előzte meg. először is meg kellett tervezni a megfelelő hordozó rakétát, azután elkészíteni az űrhajó fülkáját, a hozzá tartozó összes berendezésekkel. ki kellett kísérletezni és megvalósítani egy olyan rendszert, amelynek alapján a fülke biztonságosan visszatér az űrből, olyan földi men-tőszervezetet is létre kellett hozni, amellyel a már visszatért em-bert a legrövidebb idő alatt biztonságos helyre lehet juttatni.

- sok érdekes részletet lehet az űrhajós fülkéről elmondani, de csak két olyan részletet emelek ki, amiről eddig kevés szó esett. az egyik az a rendszer, amellyel az űrhajós fülke pörgését, forgását, vagy bukfenchezését meg lehet gátolni. könnyű elképzelni, hogy az űrhajós egészségét és lelkiállapotát nagyon befolyásolná, ha például a rakéta vele együtt szabályos vagy szabálytalan pörgés-be kezdene. ez sok olyan járulékos hatással is járna, ami esetleg meghamisítaná az eredményeket. ezért a fülkét stabilizálni kell. a feladatot tulajdonképpen igen egyszerűen lehet megoldani. csupán nagynyomású gázt, például sűrített nitrogént kell megfelelően ki-képzett kis fúvókákon keresztül kiáramoltatni és ezzel minden ká-ros mozgás megszüntethető. a másik érdekes rendszer egy kis rakétás mentőszervezet, amely veszély esetén földi parancsra beemeli a fülkét a hordozó rakéta fejről és a szokásos módon ejtőernyő segit-ségével visszajuttatja a földre. ezt a szerkezetet akkor hozzák működésbe, ha indítás közben a hordozó rakéta meghibásodik.

- a fülke első próbája 1960 május 15-én az első szputnyik-űrhajóval történt. a fülke műszaki berendezései kifogástalanul működtek, s csak a visszatéréssel volt zavar. a kísérletnek azon-ban az volt a pozitív tanulsága, hogy a szputnyik-űrhajó kabinja valóban alkalmas az élőlények útutazására. a kísérlet óta vala-mennyi kísérletnél kitűnően megállta a próbát a fülke, s az em-ben repülését megelőzőleg, egy eszt kivételével, a ketyék vissza-hozása is zavartalan volt.
/folyt. köv./

KE

st

34. kiadás 1961. április 12. 16 óra 30 perc

bb 30. / nagy izgalommal... 10. folyt. / -lm

- az űrhajó visszatérítésénél sok veszély leselkedik az űrhajósra, a szputnyik-pályán keringő test tulajdonképpen le sem esik, csupán a levegő ellenállása fékezi igen gyengén, de ettől akár hetekig, hónapokig, vagy évekig is a föld körül keringhetne, erről a stabil szputnyik-pályáról tehát kényszeríteni kell az űrhajós fülkét a visszatérésre, ez akkor lehetséges, ha a szputnyik-űrhajó sebességét a szputnyik sebesség alá lassítják, s így egy elnyújtott, ívelt pályán tér vissza az űrhajó a földre, a sebesség csökkentésére fékező rakétát használnak, a csaknem nyolc kilométeres másodpercenkénti sebességgel száguldó szputnyik-űrhajó sebességét ezzel néhány száz méter alá csökkentik, a szovjet kísérletekben ezután már csak a levegő fékező erejét használták fel a pálya módosítására, a fülke igen enyhe lejtésű pályán közelodik a föld felé és közben megfelelően kialakított fékező felületekkel növelték meg légellenállását, a rendkívül fokozatos, enyhe fékezéssel érték el azt, hogy a szputnyik-űrhajó túlnyomórészt nélkül tudott áthaladni földünk légkörén és fokozatosan lelassult addig a sebességig, amelynél már ki lehetett nyitni az ejtőernyőt, mintegy 10 kilométer magasságban, vagy még annál is alacsonyabban, először egy kis ejtőernyő, majd egy óriás ejtőernyő nyílik ki, amely körülbelül olyan sebességgel teszi le a fülkét a föld felszínére mint amilyenről egy lift érkezik a földszintre.

- az ember visszatérése gyakorlatilag azonban még nem fejlődik be a fülke ejtőernyős leszállításával, az űrhajós fülke többszáz négyzetkilométer nagyságú területen bárhol földet érhet, lehet, hogy erdő közepén, vagy vízben, vagy sziklás lejtőn, s így mindent meg kell tenni, hogy utasát minél előbb biztonságba helyezték, ehhez jelentős mentőszervezetnek van szükség, helikopterrel, terepjáró gépkocsikkal, rádió- és radarberendezéssel. állított csoportoknak kell felderíteni a földre érés helyét a fülkén levő rádióadó jelzései alapján, s ezután a legrövidebb idő alatt el kell érni a fülkét, a mérnökök tevékenységét illetően így ezzel gyakorlatilag is véget ért a visszatérítés kísérlete, a munka folytatását ezután már az orvosok, és az élettan kutatók veszik át, akik a különböző mérési eredményekből és megfigyelési adatokból állapítják meg végérvényesen, hogyan viselte el az ember szervezete az űrrepülést, - fejezte be nyilatkozatát nagy örömmel /folyt.köv./

AC

N

35. kiadás 1961. április 12. 16 óra 5 perc

bb 30. / nagy izgalommal... 10. folyt. / - s.b

novobátczy károly akadémikus: a legújabb kor első óráit éljük...

- az ember kijutása a világűrbe új korszak kezdetét jelenti - mondotta novobátczy károly akadémikus, az eötvös loránd tudományegyetem elméleti fizikai intézetének vezetője, a szovjetunió és egyben az emberiség nagy sikere nem kisebb szenzáció, mint annakidején amerika felfedezése, s ha kolumbus az új kor kezdetét jelentette, úgy ma a világűr meghódításának e döntő szakaszában a legújabb kor első óráit éljük, az ember első világűrutazása, a szovjet szputnyikok létezése nemcsak a kozmosz fizikájában és az élettani kísérletekben, hanem a társadalmi erkölcsiségében is mérföldkövet jelent, nem véletlen ugyanis, hogy a szovjet tudomány érte el ezt az óriási eredményt, a tudománynak ilyen hatalmas előretörése, csak olyan országban lehetséges, ahol mindenki a közösségért, a haladásért, nagyobb tudásért tanul és alkot.

- a mai naptól kezdve a világűr tanulmányozásában nem vagyunk egyszerűen a műszerekre, a gépekre utalva, a világűrbe jutó ember határozott célú kísérletek elvégzésére is képes, a kozmosz még tele van felderítetlen jelenségekkel, s ezeknek a megismerésére most nagyobb a lehetőség, mint eddig bármikor, a nap és a hold mágneses terének mérése, a kozmikus anyag sűrűségének megállapítása új utakat nyit a tudományban, és konkrét magyarázatokat kaphatunk még olyan kérdésekre is, hogy a világegyetem zárt vagy nyitott, de az új felfedezésektől várjuk a konkrét bizonyítékot a relativitás elméletére is.

czottnor sándor nehézipari miniszter:

- közvetlenül azután, hogy a világgraszoló eseményről a rádióból értesültem, egyik fontos vezető gazdasági szervünk tanácskozására kellett sietnem, mondhatom, olyan emelkedett érzésekkel, fellelkésültem érkeztem oda, amelyet még nemigen éltem át, de ugyancsak a hangulatot tapasztaltam a megbeszélés többi résztvevőjénél is, meghatottan szorítottunk kezét és restelkedés nélkül láttuk megcsillanni egymás szemében az örömkönnycskéket, bevallom, nyomban ezután felmerült az a gondolat, lehet-e, szabad-e, tudunk-e ilyen óriási világtörténelmi pillanathban a mi szűkebb tűző kis világunk gazdasági kérdéseiről vitatkozni. /folyt.köv./

WR

T

34. kiadás 1961. április 12. 16 óra 30 perc

bb 30. / nagy izgalommal... 10. folyt. / -lm

- az űrhajó visszatérítésénél sok veszély leselkedik az űrhajósra, a szputnyik-pályán keringő test tulajdonképpen le sem esik, csupán a levegő ellenállása fékezi igen gyengén, de ettől akár hetekig, hónapokig, vagy évekig is a föld körül keringhetne, erről a stabil szputnyik-pályáról tehát kényszeríteni kell az űrhajós fülkét a visszatérésre, ez akkor lehetséges, ha a szputnyik-űrhajó sebességét a szputnyik sebesség alá lassítják, s így egy elnyújtott, ívelt pályán tér vissza az űrhajó a földre, a sebesség csökkentésére fékező rakétát használnak, a csaknem nyolc kilométeres másodpercenkénti sebességgel száguldó szputnyik-űrhajó sebességét ezzel néhány száz méter alá csökkentik, a szovjet kísérletekben ezután már csak a levegő fékező erejét használták fel a pálya módosítására, a fülke igen enyhe lejtésű pályán közelodik a föld felé és közben megfelelően kialakított fékező felületekkel növelték meg légellenállását, a rendkívül fokozatos, enyhe fékezéssel érték el azt, hogy a szputnyik-űrhajó tulajdonképpen nélkül tudott áthaladni földünk légkörén és fokozatosan lelassult addig a sebességig, amelynél már ki lehetett nyitni az ejtőernyőt, mintegy 10 kilométer magasságban, vagy még annál is alacsonyabban, először egy kis ejtőernyő, majd egy óriás ejtőernyő nyílik ki, amely körülbelül olyan sebességgel teszi le a fülkét a föld felszínére mint amilyenrel egy lift érkezik a földszintre.

- az ember visszatérése gyakorlatilag azonban még nem fejeződik be a fülke ejtőernyős leszállításával, az űrhajós fülke többszáz négyzetkilométer nagyságú területen bárhol földet érhet, lehet, hogy erdő közepén, vagy vízben, vagy sziklás lejtőn, s így mindent meg kell tenni, hogy utasát minél előbb biztonságba helyezték, ehhez jelentős mentőszervezetre van szükség, helikopterrel, terepjáró, gépkocsikkal, rádió- és radarberendezésekkel ellátott csoportoknak kell felderíteni a földre érés helyét a fülkén levő rádióadó jelzései alapján, s ezután a legrövidebb idő alatt el kell érni a fülkét, a mérnökök tevékenységét illetően így ezzel gyakorlatilag is véget ért a visszatérítés kísérlete, a munka folytatását ezután már az orvosok, és az élettan kutatók veszik át, akik a különböző mérési eredményekből és megfigyelési adatokból állapítják meg végörvényesen, hogyan viselte el az ember szervezete az űrrepülést, - fejezte be nyilatkozatát nagy orvosi /folyt.köv./

AC

N

35. kiadás 1961. április 12. 16 óra 5 perc

bb 30. /nagy izgalommal... 10. folyt. / - s.b

novobátzky károly akadémikus: a legujabb kor első óráit éljük...

- az ember kijutása a világűrbe új korszak kezdetét jelenti - mondotta novobátzky károly akadémikus, az eötvös loránd tudományegyetem elméleti fizikai intézetének vezetője, a szovjetunió és egyben az emberiség nagy sikere nem kisebb szenzáció, mint annakidején amerika felfedezése, s ha kolumbus az új kor kezdetét jelentette, úgy ma a világűr meghódításának e döntő szakaszában a legujabb kor első óráit éljük, az ember első világűrutazása, a szovjet szputnyikok létezése nemcsak a kozmosz fizikájában és az élettani kísérletekben, hanem a társadalmi erkölcsiségében is mérföldkövet jelent, nem véletlen ugyanis, hogy a szovjet tudomány érte el ezt az óriási eredményt, a tudománynak ilyen hatalmas előretörése, csak olyan országban lehetséges, ahol mindenki a közösségért, a haladásért, nagyobb tudásért tanul és alkot.

- a mai naptól kezdve a világűr tanulmányozásában nem vagyunk egyszerűen a műszerekre, a gépekre utalva, a világűrbe jutó ember határozott célú kísérletek elvégzésére is képes, a kozmosz még tele van felderítetlen jelenségekkel, s ezeknek a megismerésére most nagyobb a lehetőség, mint eddig bármikor, a nap és a hold mágneses terének mérése, a kozmikus anyag sűrűségének megállapítása új utakat nyit a tudományban, és konkrét magyarázatokat kaphatunk még olyan kérdésekre is, hogy a világégzetem zárt vagy nyitott, de az új felfedezésektől várjuk a konkrét bizonyítékot a relativitás elméletére is.

czottner sándor nehézipari miniszter:

- közvetlenül azután, hogy a világgraszoló cseménnyről a rádióból értesültem, egyik fontos vezető gazdasági szervünk tanácskozására kellett sietnem, mondhatom, olyan emelkedett érzésekkel, fellelkésülten érkeztem oda, amelyet még nemigen éltem át, de ugyanezt a hangulatot tapasztaltam a megbeszélés többi résztvevőjénél is, meghatottan szorítottunk kezét és restelkedés nélkül láttuk megcsillanni egymás szemében az örömkönnycsok, bevallom, nyomban ezután felmerült az a gondolat, lehet-e, szabad-e, tudunk-e ilyen óriási világtörténelmi pillanatokban a mi szűknek tűnő kis világunk gazdasági kérdéseiről vitatkozni. /folyt.köv./

AC

T

bb 30. /nagy izgalommal... 12. folyt./- szb

a tanácskozás egyik részvevője - fontos poszton álló gazdasági vezető - azonban gyorsan rátapintott az igazságra, amikor kifejtette: - a nagy dolgokat mindig a kis emberek apró munkája készíti elő és a kis dolgok benne vannak a nagyokban, a döntőkben, amelyek előreviszik a világot. mondanom sem kell, elfogadtuk ezt a tagadhatatlan igazságot, hiszen nem kétséges, hogy a kommunizmus építéséhez elérkezett hatalmas szovjet nép eddig elvégzett felmérhetetlen, nagy-nagy munkájának rengeteg apró részlete mind-mind hozzájárult a tudósok most bekövetkezett bámulatos eredményéhez, az ember első űrrepüléséhez.

csúcsforgalom a telefonközpontokban

a telefonközpontok forgalmában is érezhető volt a csodálatos esemény. a központok gépei állandóan foglaltak voltak, s a beszélgetések is tovább tartottak a szokásosnál.

a posta tudakozó szolgálatának dolgozói szünet nélkül válaszoltak a kérdések özönére. a csúcsforgalom reggel 9-11 óra között volt, amikor is az űrhajó és az űrutas adataival kapcsolatos kérdések száza érkeztek, ki az első űrutas? milyen nagy utat tett meg az űrhajó? mikor érkezett vissza, stb. stb. egy gyermek érdeklődő is volt, aki az űrutas adatain kívül még azt is megkérdezte, sőt van-e az űrben, a tudakozó szolgálat az mti és a rádió legfrissebb hírei, valamint a rendelkezésre álló egyéb adatok alapján igyekezett kielégíteni a posták kíváncsiságát.

a központi táviró hivatalban is nagyüzem van. a világtörténelmi esemény alkalmából a magyar dolgozók ezrei köszöntik a szovjetuniót. a hivatal gyors statisztikája szerint délután néhány óra alatt több mint száz táviratot továbbítottak közvetlenül Moszkvába, a budapesti szovjet nagykövetségnek pedig mintegy 900-1000 gratuláló táviratot kézbesítettek, a többi között üdvözlő táviratot küldtek a ruggyantafrugyán, a beloiannisz gyár, a mom, a wilhelm picck gyár, a kaposvári textilművek dolgozói, a dorogi bányászok, a mező-turi bercesnyei tsz tagjai, sok üdvözlő telefonüzenetet kapott a szovjet nagykövetség magánosoktól is.
/folyt.köv./

ME

N

bb 30. /nagy izgalommal... 13. folyt./- szb

„ember egy másik égitesten”, - dr. almár iván csillagász, kandidátus nyilatkozata

az első, embert szállító szputnyik-űrhajó felbocsátása és sikeres visszahozása alkalmából dr. almár iván csillagász, kandidátus, a mész asztronautikai szakosztályának titkára nyilatkozott az mti munkatársának a kísérlet jelentőségéről, és a további fejlődés lehetőségeiről.

- az ember űrrepülésének előkészítéseként - mondotta - 1957 október 4-én lőtte fel a szovjetunió az első szputnyikot, az ember által készített első mesterséges égitestet. alig három és fél évvel ezután már az ember is követte a világűrbe küldött műszereit. korszakalkotó lépés: az első eset, hogy egy ember nem a földön, hanem egy másik égitesten tartózkodott, igaz, hogy ez az égitest csak négy és fél tonna súlyú és élettartama mindössze néhány óra volt, mégis óriási jelentőségű, hiszen gagarin űrnagy a repülés közben a földi nehézségi erőtől béklyóba vert emberből egy önálló égitest lakójává változott. léggömbökkel az ember eddig csak mintegy 40 kilométeres magasságba, tehát még csak az alsó légkörökbe tudott eljutni. a 170-300 kilométeres távolság azonban már messze túl van azon a zónán, amely léggömbbel, vagy repülőgéppel elérhető.

- a „vosztojk” űrhajó felbocsátásának hajlásszöge megegyezett az eddigi mesterséges égitestek felkövésének irányával. a hosszú és rendkívül gondos előkészítő munka alapján tehát a szputnyik-űrhajó kitaposott uton haladt és sokszorosan kipróbált műszerek, berendezések óvták az első űrhajót.

- a szovjet tudomány bámulatos fejlődése alapján, az ember sikeres űrrepülésének első útja után már tervezgetni lehet, mi következik ezután. közelben került az ember ahhoz, hogy már a föld körül keringő állandó jellegű űrállomás megvalósításának gondolatával is részletesebben foglalkozzék. ez az „égi sziget”, nemcsak az űrhajók továbbítását, hanem a csillagászok munkáját is jelentősen könnyítené. a földet körülölelő légkör sok fényt elnyel, de a nagy magasságban keringő űrállomás csillagfényének megfigyelését már nem akadályozná a sűrű légkör. az eddigi legnagyobb öt méteres földi távcsővel már egyenértékű lenne az űrállomás felszerelt 20 centiméteres távcső is. így a csillagász a korábbinál sokkal jobb feltételek között készíthetné elő az űrrepülők útját, az égitestek meghódítását - fejezte be nyilatkozatát dr. almár iván.

/folyt.köv./

ME

38. kiadás 1961. április 12. 18 óra 10 perc

bb 35. falusi ifjúsági szervezetek vezetőinek első országos értekezlete kaposvárott

vid k4/j-Lm nk 1961. április 12.

a szervezetek országos szövetsége, a kisz és az uttörő szövetség szordán kaposvárott rendezte meg a falusi ifjúsági szervezetek vezetőinek első országos értekezletét. a tanácskozáson beszámoltak az ifjúsági szervezetek eddigi eredményeiről, és meghatározták a feladatokat. mint közölték, az országban jelenleg 473 ifjúsági szervezet működik, s vagyonuk elől a másfélmillió forintot. a mozgalom somogyban legelőrehaladottabb, ezért hívták össze kaposvárott az értekezletet. a megyében 74 ifjúsági szervezetben 3100 fiatal gazdálkodik több mint 100 hold földön. öszbevételük tavaly 163.000 forint volt. a fiatalok a növénytermesztés mellett kisállattenyésztéssel is szívesen foglalkoznak, s különösen sok házinyulat nevelnek. a beszámolót követő felszólalások számos érdekes példával illusztrálták az ifjúsági szervezetek hasznos tevékenységét. horváth jános, a magyarországi általános iskola igazgatója elmondotta, hogy a helybeli ifjúsági szervezet tagjai 2 hold földről 80 mázsa kukoricát takarítottak be, s az ebből származó bevétel nagyrészt az iskola felszerelésére fordították, saját erőből teremtetették meg a polittechnikai oktatáshoz szükséges feltételeket./mti/

bb 36. szordán hajnalban elérte maximális fordulatszámát az ajka 2. hőerőmű második turbinája

vid te-Lm ki 1961. április 12.

az ajka 2. hőerőmű üzemelésében kedden az esti órákban hozzálátottak az üzem második turbinájának bejáratásához. a lényeg gépgyári mérnökök és a helyi szakemberek irányításával gőzt vezettek a hatalmas gépégységhez, s a turbina lapátjainra terelt magasnyomású hajtóanyag mozgásba hozta a 32 megawattos teljesítményű berendezést. félórás lassu járítás után meggyőződtek arról, hogy a gépégység hibátlanul működik, s ezután növelték fordulatszámát. szordán a hajnali órákban a turbina elérte maximális fordulatszámát, s egész nap tartotta azt a teljesítményt. a bejáratással egyidőben indultak meg a második gépégységhez tartozó kiszolgáló berendezések, a gyorsan forgó turbina hamar felmelegedő hűtővizének eredeti hőmérsékletét az országban elsőnek ajkán épített hűtőházakban adják vissza. itt a hűtőtornyoktól eltérően nem természetes úton, hanem mesterséges eljárással, ventilátorok segítségével csaknem tíz fokkal csökkentették a víz hőmérsékletét. munkába állították a szivattyukat is, amelyek többszáz méter távolságról szállítják, a hűtővizet a turbinához. a turbina egyenletes működését korszerű műszerekkel figyelik.

/folyt.köv./

KE

N

39. kiadás 1961. április 12. 14 óra 05 perc

/bb 36. szordán hajnalban 1. folyt./-Lm

az erőmű második turbóegységét egyelőre nem kapcsolják rá az országos energiahálózatra. a most megkezdett üzemi próbák tizenöt napig tartanak, s csak ezután vállalkoznak a szakemberek elektromos áram fejlesztésére. a második gépégység teljes, 32 megawattos kapacitását előreláthatóan májusban éri el, amikor átadják rendeltetésének a harmadik száz tonna teljesítményű, óriáskazánt. a jelenleg működő két kazán teljesítménye ugyanis nem elegendő ahhoz, hogy az erőmű két turbináját teljes terheléssel járassa./mti/

bb. 37. az új kiszolgálási formák elterjesztéséről tanácskoztak cgerben

vid te/gy/ki 1961. április 12.

a belkereskedelmi minisztérium és a heves megyei tanács kereskedelmi osztálya szordán tanácskozást rendezett cgerben az új kiszolgálási formák elterjesztéséről. a megbeszélésen a kereskedelmi vállalat vezetői, boltvezetők, földművelőszervezeti vezetők és a kereskedelmi hálózat szakemberei mintegy száznyolcvan vettek részt. elhatározták, hogy az idén az üzlethálózat mintegy nyolcvan százalékában vezetik be az új kiszolgálási formákat.

/mti/

/ nagy izgalommal.... 14. folyt./ gy

emlékbélyeget ad ki a posta

a szovjet tudomány világtörténelmi sikerét a magyar posta bélyegen is megörökíti. a nagy esemény alkalmából rövidesen emlékbélyeget adnak ki. az új bélyeg terveit vertel józsef már tervezi. az elképzelés szerint a két értékből - az 1 és 2 forintos emlékbélyeg egyik címetét a világ első űrhajósának gagarin repülőornagynak az arcképe díszíti, szovjet ember a világűrben 1961. április 12. felirással. a másik érték jelképes bélyeg lesz, amely a föld körül a világűrbe száguldo embert ábrázolja.

/folyt. köv./

KE

7

mti belső hírek

40. kiadás 1961. április 12. 18 óra 35 perc

bb 38. megemlékeztek baglyasalján az 1930 április 12-i salgótarjáni „éhség-tüntetésről,,

vid fm ke vm fm 1961. április 12.

1930 április 12-én több mint ötezer bányász, gyárimunkás, asszony és gyermek vonult salgótarjánban a városháza elé, hogy munkát és kenyeret követeljen. a salgótarjáni munkásokkal együtt vonultak fel a karancsvölgyi bányászközségek munkásküldöttségei is. horthy csendőrsége a szervezők közül tizenhármat letartóztatott, de az elszánt munkástömeget nem tudták megfélemlíteni. a munkáért és kenyérért tüntetők követelésére még aznap szabadonbocsátották a börtönbe vetett munkásvezetőket, később azonban a munkásmozgalom vezetői és bányászok újabb százai váltak munkanélkülivé.

a tüntetés évfordulóján, szerdán megkoszorúzták a városi tanács épületén két éve elhelyezett emléktáblát, a nógrádi iparművészeti munkásmozgalmának fellegvárában, baglyasalján pedig ünnepi megemlékezést tartottak. a baglyasaljai pántházban rendezett ünnepségen brecho gyula alapszervezeti párttitkár mondott beszédet, majd a tüntetés egykori szervezői, a munkásmozgalm veteránjai, rideg jános bányász és még sokan mások beszéltek a fiatal bányászoknak a negyedévszázados horthy-uralom elleni munkásharcokról./mti/

bb 39. bács és békés megyei írók találkozója szarvason

vid fm/ke vm fm 1961. április 12.

szarvason szerdán a bács-kiskun és a békés megyei írók találkozója rendezte meg a békés megyei tanács művelődési osztálya és a tit megyei irodalmi köre. a két megye írócsoportjának képviselői kicseréltek beszámolóikat, elmondták terveiket, s beszélgettek együttműködésük lehetőségeiről./mti/

mti belső hírek

41. kiadás 1961. április 12. 18 óra 10 perc

bb 40. új megyei vezetőséget választottak győr-sopron megye vöröskeresztes szervezetei

vid fm/ke vm fm 1961. április 12.

szerdán megyei konferenciát tartott a magyar vöröskereszt győr-sopron megyei szervezete. révész lajosné, a vöröskereszt megyei titkára beszámolt a megyei vöröskeresztszervezet elmúlt két évi munkájáról.

győr-sopron megyében jelenleg 335 vöröskeresztes szervezet működik 16.000 taggal, ma már a megye lakosságának mintegy 90 százaléka részesül díjtalan orvosi ellátásban. az orvosokat és egészségügyi dolgozókat ma már kétezer vöröskeresztes aktivista segíti győr megyében. több mint 1700 véradó és 3.000 elsősegélynyújtó segíti a győr-sopron megyei vöröskereszt munkáját.

a konferencián megválasztották győr-sopron megye új vöröskeresztes vezetőségét./mti/

bb 45. pénteken nagyatádon sorsolják a lottót

i kf/kf vm vg 1961. április 12.

a hónap soronkövetkező lotto huzásait vidéken rendezi a sportfogadási és lotto igazgatóság. a 15. játékhet nyerőszámainak a sorsolását április 14-én, pénteken délután 10 órai kezdettel nagyatádon a járási művelődési házban tartják./mti/

bb 41. iparművészeti kiállítás győrött

vid fm/ke vm fm 1961. április 12.

szerdán iparművészeti kiállítás nyílt győrött. a kiállításra az iparművészeti vállalat dolgozói tanácsot adnak a látogatóknak, hogyan díszítsék lakásaikat./mti/

mti belföldi hírek

42. kiadás 1961. április 12. 18 óra 40 perc

bb. 42. népművelési szakemberek kétnapos tanácskozása cegléden
i ac/ae/gy/fm 1961. április 12.

a pestmegyei népművelési tanácsadó bizottság rendezésében cegléden kétnapos tanácskozást tartottak a megye művelődési szakembereinek - megyei, járási, városi, községi kulturális igazgatók és népművelési ügyvezetők részvételével, a kedden kezdődött tanácskozáson vendégként részt vett békés, heves, zala, somogy, osongrád, hajdu és szolnok megye több termelőszövetkezetének vezetője és népművelési szakembere is. az értekezleten szenci lajos, a ceglédi városi művelődési ház igazgatója ismertette pest megye legnagyobb termelőszövetkezeti központjában végzett népművelési munka eredményeit és a kulturális nevelő tevékenység jól bevált módszereit, amelyeknek eredményeként már a termelőszövetkezetekben is rendszeres hangverseny- és operalátogató törzsközönség van, állandó könyvtár működik és a művelődési ház 15-féle szakköri foglalkozását látogatják a város lakói.

/mti/

bb. 43. ünnepi kirakat a nagykoruton

i kf/kf/gy/vg 1961. április 12.

a ruházati bolt lenin körút és november 7-től üzletének kirakatát szerdán délutánra ünnepélyesen feldiszították, az ünnepi kirakatban az ötágú vörös csillag előtt felirat: „köszöntjük a világuirt meghódító élenjáró szovjet tudományt,„ a kirakatban elhelyezték a nagy eseményről tudósító esti hírlap rendkívüli kiadását és a világ első űrutasának, gagarin repülő űrmagynak az mti telefontón érkezett fényképét.

/mti/

bb. 44. meghalt özvegy landler ernőné

sze/gy/sr 1961. április 12.

meghalt özv. landler ernőné 1918 óta vett részt a munkásmozgalomban, a tanácsköztársaság bukása után börtönbe, majd internálótáborba került. férjével együtt - aki a vörösorség tanácselnökének meggyilkolásáért - 1922-ben orosz útján került ki a szovjetunióba.

hamvasztás előtti búcsúztatás börtönten délután fél 4 órakor lesz a farkasréti temetőben.

/mti/

KG

N

mti belföldi hírek

43. kiadás 1961. április 12. 18 óra 45 perc

bb 46. mongol író budapesten

gk vm sr 1961. április 12.

szerdán repülőgéppel budapestre érkezett mjammar fiatal mongol író, a magyar-mongol kulturális munkaterv értelmében három hetet tölt hazánkban, s a magyar kulturális életet, valamint a magyar irodalom kérdéseit tanulmányozza./mti/

bb 47. kádár jános fogadta a kínai népköztársaság, a német demokratikus köztársaság és a vietnami demokratikus köztársaság nagyköveteit

te vm sr mi 1961. április 12.

kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára szerdán búcsulátogatáson fogadta hao de-cint, a kínai népköztársaság távozó magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét.

ugyanaznap bemutatkozó látogatáson fogadta wilhelm meissnert, a német demokratikus köztársaság, valamint pham thieut, a vietnami demokratikus köztársaság új magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét./mti/

bb 48. a kormány elnöke fogadta a kínai népköztársaság és a vietnami demokratikus köztársaság nagykövetét

te vm sr 1961. április 12.

dr. münnich ferenc, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke szerdán búcsulátogatáson fogadta hao de-cint, a kínai népköztársaság távozó magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét.

ugyanaznap bemutatkozó látogatáson fogadta pham thieut, a vietnami demokratikus köztársaság új magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét./mti/

KG

mti belső hírek

42. kiadás 1961. április 12. 18 óra 40 perc

bb. 42. népművelési szakemberek kétnapos tanácskozása ceglóden
i ac/ae/gy/fm 1961. április 12.

a pestmegyei népművelési tanácsadó bizottság rendezésében ceglóden kétnapos tanácskozást tartottak a megye művelődési szakembereinek - megyei, járási, városi, községi kulturális igazgatók és népművelési ügyvezetők részvételével, a kedden kezdődött tanácskozáson vendégként részt vett békés, heves, zala, somogy, osongrád, hajdu és szolnok megye több termelőszövetkezetének vezetője és népművelési szakembere is. az értekezleten szenci lajos, a ceglédi városi művelődési ház igazgatója ismertette pest megye legnagyobb termelőszövetkezeti központjában végzett népművelési munka eredményeit és a kulturális nevelő tevékenység jól bevált módszereit, amelyeknek eredményeként már a termelőszövetkezetekben is rendszeres hangverseny- és operalátogató törzsközönség van, állandó könyvtár működik és a művelődési ház 15-féle szakköri foglalkozását látogatják a város lakói.

/mti/

bb. 43. ünnepi kirakat a nagykoruton

i kf/kf/gy/vg 1961. április 12.

a ruházati bolt lenin körút és november 7-téri üzletének kirakatát szerdán délutánra ünnepélyesen feldiszították. az ünnepi kirakatban az ótágu vörös csillag előtt felirat: „köszöntjük a világot meghódító élenjáró szovjet tudományt, a kirakatban elhelyezték a nagy eseményről tudósító esti hírlap rendkívüli kiadását és a világ első űrutasának, gagarin repülő űrnagynak az mti telecfotón készített fényképét.

/mti/

bb. 44. meghalt özvegy landler ernő

szc/gy/sr 1961. április 12.

meghalt özv. landler ernő 1918 óta vett részt a munkásmozgalomban, a tanácsköztársaság bukása után börtönbe, majd internálótáborba került. férjével együtt - aki a vörösország elhagyásának előkészítésén vett részt - 1922-ben csera utján került ki a szovjetunióba.

hamvasztás előtti bucsuzást a börtönben délután fél 4 órakor lesz a farkasréti temetőben.

/mti/

KG

N

mti belső hírek

43. kiadás 1961. április 12. 18 óra 45 perc

bb 46. mongol író budapesten

gk vm sr 1961. április 12.

szerdán repülőgéppel budapestre érkezett mjammar fiatal mongol író, a magyar-mongol kulturális munkaterv értelmében három hetet tölt hazánkban, s a magyar kulturális életet, valamint a magyar irodalom kérdéseit tanulmányozza./mti/

bb 47. kádár jános fogadta a kínai népköztársaság, a német demokratikus köztársaság és a vietnami demokratikus köztársaság nagyköveteit

te vm sr mi 1961. április 12.

kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára szerdán bucsulátogatáson fogadta hao de-cint, a kínai népköztársaság távozó magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét.

ugyanaznap bemutatkozó látogatáson fogadta wilhelm meissnert, a német demokratikus köztársaság, valamint pham thieut, a vietnami demokratikus köztársaság új magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét./mti/

bb 48. a kormány elnöke fogadta a kínai népköztársaság és a vietnami demokratikus köztársaság nagykövetét

te vm sr 1961. április 12.

dr. münnich ferenc, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke szerdán bucsulátogatáson fogadta hao de-cint, a kínai népköztársaság távozó magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét.

ugyanaznap bemutatkozó látogatáson fogadta pham thieut, a vietnami demokratikus köztársaság új magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét./mti/

KG

mti belföldi hírek

44. kiadás 1961. április 12. 19 óra 40 perc

bb 49. az országgyűlés elnöke fogadta a kínai népköztársaság távozó nagykövetét

gg vm sr 1961. április 12.

rónai sándor, az országgyűlés elnöke szerdán bucsulátogatáson fogadta hao de-cint, a kínai népköztársaság távozó magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét./mti/

bb 50. az új vietnámi nagykövet látogatása a szot. főtítkárnál

sze vm sr 1961. április 12.

pham thieu, a vietnami demokratikus köztársaság új magyarországi nagykövete szerdán baráti látogatást tett brutyó jánosnál, a szot. főtítkárnál./mti/

bb 51. a fővárosi tanács vb elnöke fogadta a vietnami demokratikus köztársaság új nagykövetét

gg vm sr 1961. április 12.

veres józsef, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnöke szerdán bemutatkozó látogatáson fogadta pham thieut, a vietnami demokratikus köztársaság új magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét./mti/

bb 52. gáspár sándor a nyugati pályaudvar dolgozóinál

sze vm sr 1961. április 12.

gáspár sándor az mszmp politikai bizottságának póttagja, a budapesti pártbizottság első titkára szerdán ellátogatott a nyugati-pályaudvarra, ahol elbeszélgetett a pályaudvar vezetőivel, dolgozóival, majd tájékoztatta a őket a bel-és külpolitika időszerű kérdéseiről./mti/

mti belföldi hírek

45. kiadás 1961. április 12. 19 óra 55 perc

bb 54. magyar államférfiak távirata a szovjetunió kommunista pártja központi bizottságának, a szovjetunió minisztertanácsának, n.sz. hrucsovna, a szovjet tudomány új diadala alkalmával

mszmp vm mi 1961. április 12.

a szovjetunió kommunista pártja központi bizottságának, a szovjetunió minisztertanácsának, n.sz. hrucsov elvtársnak,

m o s z k v a

örömmel és elragadtatással értesültünk a tudomány új diadalaról, az ember első űrutazásának megvalósulásáról. ez az emberiség a szocialista szovjet rendszer soha el nem halványuló történelmi győzelme.

ebben a percben a magyar kommunisták és minden magyar dolgozó legmelegebb, testvéri üdvözlését tolmácsoljuk önöknek. üdvözljük a baráti szovjet embereket, akik munkájukkal megteremtették az emberiség álmának, a világűr meghódításának a feltételeit. üdvözljük bámulatra méltó tudósaikat, akiknek nevét mindenkor az emberi tudomány legnagyobbjai között fogják emlegetni. s külön is üdvözlünket küldjük az űr első, bátor utasának, j.a. gagarin űrnagy elvtársnak, a nagyszerű, bátor szovjet embernek.

fogadják elvtársak szívből jövő szerencsekívánatainkat.

budapest, 1961. április 12.

kádár jános,

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára

dr. münnich ferenc
a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke.

/mti/

46. kiadás 1961. április 12. 20 óra 05 perc

bb. 30. / nagy izgalommal.... 15. folyt./ gy

az élő ember az űrrakétában - milyen testi és lelki alkatúnak kell lennie az űrutasnak - dr. echter tiber nyilatkozata

az első emberi űrutazás hírének megérkezése után dr. echter tiber fiziológus, az mtesz központi asztronautikai szakosztályának tagja a következőket mondotta el a magyar távirati iroda munkatársának azokról a testi és lelki megterhelésekről, amelyeket az űrrakéta utasának az indulástól az érkezésig el kell viselnie:

- a fellövés utáni pillanatokban a szervezetet az óriási gyorsulás veszi igénybe: az űrutas testének súlya az eredetinek 10-12-szeresére is megnövekszik. ezt a gyorsulást centrifugával földi viszonyok között is elő lehet állítani, mód volt tehát arra, hogy a tudomány a szervezetre gyakorolt hatását alaposan tanulmányozza. így lehetett megismerni azokat a zavarokat, amelyek a gyorsulás következtében a különböző szervekben, elsősorban a vérkeringés szerveinél jelentkeznek, s egyúttal hozzá is lehetett szoktatni a leendő űrutast a reá váró súlyos fizikai megterhelésekhez.

- az űrrakétában azonban természetesen a legbonyolultabb pilóta elhelyezését is nagyon gondosan kellett előkészíteni, mert ha nem a legkedvezőbb testhelyzetet választják meg, az agy vérellátása eszméletlenséget okozó mértékig is megromolhatik, sőt teljesen meg is szűnhet. a felfelé kilőtt rakétában a legideálisabb a háton fekvő testhelyzet, mert a szervezet így képes a legnagyobb méretű gyorsulást a leghosszabb időn át elviselni.

- már a gyorsulás is kényelmetlen, kellemetlen, nehezen elviselhető lélektani állapotot okoz, de különösen nagy idegi megterhelést jelent a fékezés. bár akkor is ugyanazok a hatások érvényesülnek, mint a gyorsuláskor, csak éppen fordított irányban - a hirtelen fékezés a földi élmények hatására rendszerint valami veszély felbukkanásához kapcsolódik, így maga a fékezés fénye bizonyos nyomasztó, félelmi, veszélyérzetet kelt.

- egészen különleges idegállapotot hoz létre a súlytalanság. a szem kivételével - amely optikai ingerekre reagál - összes többi érzékszerveink mechanikai ingereket érzékelnek és elmozdítják ki. az űrkabinban tehát csak a szem tudja változatlanul ellátni a földön megszokott feladatát, de még így is megbízhatatlanná válik, mert ha az űrutasnak módja van a kabinból kinyúlni, csak a csillagképek változását látja maga körül, de az űrkabin mozgását nem érzékeli, sőt az a benyomása, mintha mozdulatlanul lebegne az űrben.

/folyt. köv./

Dr

N.

47. kiadás 1961. április 12. 11 óra 10 perc

bb. 30. / nagy izgalommal..... 16. folyt./ gy

- az összes többi érzékszervek viszont teljesen felmondják a szolgálatot. a súlyt érzékelni nem lehet, az izomerő egészen különleges játékokat produkál: a kezét leejteni éppen akkora munka, mint felemelni. az orr nem érzi a szagot, mert nincsenek könnyebb és nehezebb gázok, tehát a szag el sem jut az orrhoz, az egyensúlyi érzék csődöt mond, hiszen az is csak mechanikai állapotokat érzékel. az űrhajós nem érzi, hogy „álva”, „fejjel lefelé”, vagy „fekve”, utazik-e. csak szeme segítségével, az űrkabinhoz viszonyítva képes megállapítani egész testének, sőt egyes végtagjainak a helyzetét is. a földi életben megszoktuk a „fent”, és a „lent”, fogalmát. az űrhajós azonban a kabin mennyezetét akkor is „fent”, fogja látni, ha az véletlenül éppen a föld felé fordult.

- maga a súlytalanság állapota egyébként nem feltétlenül kellemetlen. az eddigi megállapítások szerint a megvizsgált személyeknek körülbelül 20 százaléka rendkívül kellemesnek, ugyancsak 20 százaléka igen kellemetlennek találta, a többiekre pedig teljesen közömbösen hatott. gagarin űrnagy - saját szavaiból következtethetünk - nyilvánvalóan az első csoportba tartozik.

- milyen típusu embernek kell lennie tehát az űrutasnak?

- az első mindenekelőtt rendkívül bátor ember, hiszen vállalta a teljesen ismeretlen körülmények közé jutást és tudatosan tette ki magát emberen soha nem tapasztalt állapotoknak. természetesen meg kellett lennie benne bizonyos romantikus hajlamnak is, a vágyának az ismeretlen megismerésére. ugyanakkor feltétlen bizalommal kellett tekintnie hazája, a tudomány és a technika iránt, hogy vállalni merje az uttorószerepét.

- de általában űrutazásra csak egészséges, kisportolt testű ember vállalkozhatik, hogy a gyorsulás, a fékezés, stb. fizikai túlterhelését elbírja. jó szellemi képességekkel rendelkező, széleskörűen képzett ember lehet csak űrutas, hogy a szervezetben fellépő, vagy általában az űrutazás közben felmerülő bármilyen jelenséget azonnal ne csak felismerje, hanem okozóival is tisztában legyen. csak így lehetséges, hogy semmi se érje váratlanul magányos utazásában.

/folyt. köv./

Dr

N.

48. kiadás 1961. április 12. 20 óra 15 perc

bb. 30. /nagy izgalommal... 17. folyt./ gy

- és éppen a magány elviselése az, ami a legnagyobb lelki megterhelést okozza az űrutasnak. ilyen utra éppen ezért csak feltétlenül nyugodt vérmeérsékletű, higgadt, önmagán uralkodni tudó ember indulhat, aki hosszú ideig elbirja a teljes egyedül-létet. hiszen ez az egyedüllét annyira teljes, hogy nemcsak egyedül utazik, hanem többszáz kilométernyire is minden földi élőlénytől, az általa már befolyásolhatatlan utján száguldó gépezetben, a félelemérzés ilyenkor elkerülhetetlenül mindenki-ben fellép, s ennek leküzdéséhez az űrutas csak saját lelki-erejére támaszkodhatik.

- a 27 éves gagarin őrnagyot tehát nemcsak a sorsául jutott példátlan élmény, hanem nyilvánvalóan különleges testi és lelki adottságai is kiemelik összes földi kortársai közül - fejezte be nyilatkozatát dr. echter tiber.

/folyt. köv./

bb. 55. időjárásjelentés

gk/gy

1961. április 12.

a meteorológiai intézet jelenti 1961. április 12-én, szerdán este 18 órakor:

enyhe idő

várható időjárás csütörtök estig: változó felhőzet, főként az ország nyugati és északi részein kevés eső. mérsékelt északi szél.

várható legmagasabb nappali hőmérséklet holnap 16-21 fok között.

/mti/

AG

N

49. kiadás 1961. április 12. 20 óra 15 perc

bb. 30. /nagy izgalommal... 18. folyt./ gy

beigazolodott: a földi viszonyokon túl is ura az ember az akaratának, és uralkodni hajthatja a távoli térségeket, űgálatokat - egész "szorolmányt", állíthatunk össze a hold és a föld megismerésére - sinka józsef nyilatkozata

sinka józsef, a mosz asztronautikai bizottságnak titkára a következőkben foglalta össze a szovjet ember kozmikus térségbe juttatásának tudományos jelentőségét:

- az űrhajózás atyja k.o. ciolkovszkij 1935-ben végrendeletében a következőképpen intőzkedett: „minden munkámat, amelyt a repülés és a rakétatechnika terén végeztem, a bolszvikok pártjára hagyom, mert tudom, hogy mint az emberi kultúra és haladás képviselője, sikerrel valósítja meg mindazt, amit én megkezdtem.”, ez meg is történt, a technika fejlődése során szinte páratlan, hogy egy nagy vállalkozás rögtön az első kísérletre sikerüljön.

- az embernek a kozmikus térségbe juttatásának óriási a tudományos jelentősége. módjában volt, s a jövőben módjában lesz, megfigyelni a műszerek működését a kabinban, a súlytalanság idején, a műszerek a súlytalanságban másképpen működnek, mint a földön. eddig is törekedtek a tudósok arra, hogy ellenőrizzék, vizsgálják a műszerek működését a súlytalanság idején, erre azonban csak automatikával nyílt lehetőség. most azonban az ember maga figyelheti meg, hogy az űrben miként működnek a különböző berendezések, készülékek és műszerek, ez a megfigyelés a továbbiakban módot ad a műszerek tökéletesítésére és egyszerűsítésére. szemelvényesen tájékozódhat arról, hogy az eddigi mérések helyesek voltak-e, s nem szorulnak-e módosításokra.

- gyakran vitatkoztak a szakemberek arról, hogy a súlytalanság állapotában az ember ura-e akaratának. az eddigi jelentések azt igazolják, hogy igen. ennek ismeretében nagyobb, különösebb kockázat nélkül megnövelhető az utazás ideje, s ez egyben azt is jelenti, hogy az embert meg lehet bízni még a súlytalanság állapotában is a műszerek irányításával, az esetleg előforduló jelenségek vizsgálatával. ez a tény pedig sokkal nagyobb lehetőséget nyújt a világűr kutatásában, mint a mesterséges holdak felröpítése. az ember megjelenése a kozmikus térségben lehetővé teszi a minőségileg sokkalta értékesebb kutatásokat a világűrben. egyébként az ember jelenléte a rakétában növeli - a mostani tapasztalatai alapján - a kísérletek sikerének esélyeit.

- ha vizsgáljuk a szovjet embernek a kozmikus térségbe juttatásának jelentőségét, szólni kell arról is, hogy nagy tavlatok nyílnak a föld és a kozmikus környezet közötti kölcsönhatások elemzésére.

/folyt. köv./

AG

18

50. kiadás 1961. április 12. 20 óra 25 perc

bb. 30. / nagy izgalommal... 19. folyt./ gy

közelebb visznek annak megismeréséhez, hogyan keletkezett a föld, a földön az élet és a kölcsönhatások hogyan jelentkeznek a föld mai életében.

- nem szabad meglepedkezniünk egy rendkívül jelentős mozzanatról, ami igazolja: a szovjetunió biztosan, határozott lépésekkel halad előre, ez pedig az a tény, hogy az első űrutas egy kétgyermekes családapa, aki bátran mert vállalkozni az utra, mert biztos volt a sikerben.

- természetesen az egész világ közvéleményét foglalkoztatja az a kérdés, hogy az első út után hogyan lépünk tovább. néhány kísérlet után, mint amilyen most történt, olyan rakétákkal, mint amit a vénusz felé irányítottak, lehetőség kínálkozik a hold megkerülésére. ez pedig azt a reményt kelti, hogy új és biztos fejezet nyílik a hold tulsó felének még alaposabb megismerésére, aminek érdekes tájékoztatást nyújt a világmindenségről.

- az irányítás-technika ilyen fokán az emberi tudomány megoldhatja azt is, hogy több rakétából valóságos „szerelvényeket”, állítsunk össze, hosszabb föld körüli utra, vagy esetleg a hold megismerésére. el kell azonban azt is mondani, hogy a további kísérletek függenek az orvosi vizsgálati eredményektől, amelyek előreláthatólag rövidesen nyilvánosságra kerülnek.

- az embert, - mint hittük, - úgy kell személni, mint akinek életfeltételei a földre korlátozódnak. eddig úgy is szemléltük, ez a kísérlet, s ami majd ezeket követi: bebizonyította és bebizonyítja, hogy az ember a földi életkörülményeken túl is életképes. a természet erőt nemcsak a földön, hanem távoli térségeken, más égitesteken is uralma alá hajthatja. az embernek mint szellemi lénynek a nagysága ebben domborodik ki. ez sokkal felemelőbb az ember számára, mint az a hit, hogy a föld a mindenség középpontja, - hangzott a nyilatkozat.

/mti /

19.37

51. kiadás 1961. április 12. 1 óra 5 perc

bb 56. a magyar dolgozók milliós tömörítő szervezetek, intézmények üdvözlő táviratai a szovjetunióba

i. szf/gk vm vg 1961. április 12.

az első ember űrutazásának történelmi napján a magyar társadalmi, tudományos szervek, intézmények és a dolgozók tömegeit tömörítő egyéb szervezetek táviratok ezreit küldték a szovjetunióba, üdvözölve a dicsőséges hőstettet.

rónai sándor, a magyar-szovjet baráti társaság elnöke n.v. popovához, a szovjet-külföldi baráti és kulturális társaságok szövetsége elnökségének elnökéhez és p.n. fedoszejev akadémikushoz, a szovjet-magyar baráti társaság elnökéhez intézett táviratot. többek között a következőket írta: „ a magyar-szovjet baráti társaságunk és társaságunk sokezer aktivistájának nevében forró, baráti üdvözlötünket és jókívánságainkat küldjük önöknek a szovjet nép világraszóló győzelmé, az első ember világűrbe bocsátása és a földre való sikeres visszatérése alkalmából. ez a tett fényes bizonyítéka a szovjet tudósok, mérnökök és munkások egyedülálló képességeinek, a lenin megálmodta szocialista rend óriási fölényének, s újabb munkahőstettekre ösztönzi, lelkesíti a magyar munkásokat, parasztokat, értelmiségieket. „ rónai sándor azonos szövegű táviratot küldött a szovjetunió magyarországi nagykövetségéhez is.

társaság milliós tagságának ruznyák. istván, a magyar tudományos akadémia elnöke, az akadémia elnöksége nevében a szovjetunió tudományos akadémiaját kereszte fel sorait. „ a magyar tudományos akadémia elnöksége nevében forró üdvözlötünket küldjük a szovjet tudomány és technika világtörténelmi győzelmé: a kozmikus rakéta ember-utassal történt felbocsátása és sikeres visszatérése alkalmából. őszintén büszkék vagyunk erre az óriási eredményre és újabb sikereket kívánunk a világűr további meghódításához, - mondja a távirat.

a szovjet elnöksége nevében brutyó jános főtábornok a szovjet szakszervezetek központi tanácsa elnökségének tolmacsolta a magyar dolgozók üdvözlötét: „büszke érzés tölti el a magyar dolgozókat, hogy ezt az óriási tudományos és technikai feladatot a kommunizmust építő szovjet nép, a világ első szocialista állama oldotta meg.

/folyt.köv./

/bb 56. a magyar dolgozók....1.folyt./vm

a szovjet tudománynak e nagyszerű győzelme újabb erőt és lendületet ad a békéért és szabadságért küzdő dolgozóknak szerte a világon, újabb munkasíkokra ösztönzi a szocializmust építő magyar dolgozókat is,,.

a magyar kommunista ifjúsági szövetség központi bizottságának a szovjetunió lenini kommunista ifjúsági szövetsége központi bizottságához intézett távirata többek között a következőket mondja: „végtelen nagy boldogság tölt el bennünket, hogy az emberiség történetének nagy pillanatában veletek együtt örülhetünk a tudomány és technika új korszakot nyitó eredményének, az ember első világűrutazásának. büszkék vagyunk rá, hogy elsőnek szovjet ember, a kommunista párt és a lenini komszomol neveltje járta meg ezt az utat. kérjük, adjátok át az egész magyar ifjúság szívből jövő üdvözlését és jókívánságait a világűr első utasának, jurij alekszejevics gagarin elvtársnak, a szovjetunió bátor és hős repülő űrnagyának,,.

a magyar nők országos tanácsa a szovjet nőbizottságnak többek között a következőket táviratozta: „határtalan örömmel és lelkesedéssel fogadtuk a szovjet tudomány és technika újabb győzelmének hírért. forró üdvözlésünket küldjük a vosztok alkotóinak, a hős jurij gagarin űrnagynak, korunk győztes „ikarusának,, és az egész szovjet népnek,,.

a szövosz-ban tömörült szövetkezetek dolgozóinak másfélmilliós tábora, valamint a szövosz igazgatósága nevében dr. tatár kiss-lajos, a budapesti szovjet nagykövetséghez és a centroszozjuzhoz, a szovjetunió fogyasztási szövetkezeti központi szövetsége igazgatóságához intézett táviratában többek között hangsúlyozza, hogy „a magyar szövetkezetek osztoznak a szovjet emberek örömeiben, s büszkék arra, hogy a világ első űrhajósaként szovjet ember emelkedett a világűrbe. a világgraszoló eseményt a magyar szövetkezetek a béke erői nagy győzelmének tekintik,,.

/folyt.köv./

Le

/bb 56. a magyar dolgozók....2.folyt./vm

forró üdvözlést küldtek a szovjet kutatóknak a gödöllői agrártudományi egyetem dolgozói és hallgatói, ezenkívül még sok más szerv, egyesület, vállalat és üzem dolgozói fejezték ki örömlüket és jókívánságukat táviratilag.

az országos béketanács elnöksége táviratban üdvözölte n.sz. tyihonovot, a szovjet békebizottság elnökét, amelyben a többi között ezt mondja: „ugy érezzük: ez a győzelem nemcsak a kozmosz kapuit nyitotta meg az ember számára, hanem valamennyiünk forró vágyának teljesülését is szolgálja: a béke ügyét, az emberiség szabadságának és eddig el sem képzelhető jólétének ügyét,, az országos béketanács tudományos bizottsága a szovjet békebizottság tudományos bizottságának küldött táviratában köszöntötte a szovjet tudomány dolgozóit a kiváló eredményekért./mti/

bb 53. hazaérkezett az interparlamentáris unió üléséről a magyar delegáció

te vm sr

1961. április 12.

az interparlamentáris unió genfi ülésén részt vett magyar delegáció tagjai dr. molnár erik országgyűlési képviselő, az interparlamentáris unió magyar csoportjának alelnöke, az interparlamentáris unió tanácsának tagja és möricz virág országgyűlési képviselő visszaérkeztek budapestre. a küldöttséget kolozs mártia, a külügyminisztérium főosztályvezetője fogadta./mti/

Le

mti b e l f ö l d i h i r e k

54. kiadás 1961. április 12. 2 óra — perc

bb 57. a kisz központi bizottsága mellett operatív bizottság alakult a vegyipari védnökség irányítására

t lv/tm vm sr 1961. április 12.

a kisz nádor utcai székházában szerdán a kisz központi bizottsága, a nehézipari minisztérium, az építésügyi minisztérium és az országos tervehivatal képviselőiből országos operatív bizottság alakult, azzal a feladattal, hogy a kisz részéről vállalt vegyipari védnökséget irányítsák, az országos operatív bizottság megalakulása után, a kisz-szervezetek hasonló bizottságokat alakítanak majd, a vegyipari gyárakat építő, valamint a vegyipari gépeket gyártó vállalatoknál is, ezek figyelemmel kísérik majd a tervben előírt határidőket és kapcsolatot teremtenek a kooperáló vállalatokkal.

az országos operatív bizottság alakuló ülésén megvitatta a kisz központi bizottságának a vegyipari védnökségről hozott határozatát, s megbeszélték a legközelebbi tennivalókat./mti/

bb 59. megkezdődtek a szegedi zenei hetek

vid fm/ke vm fm 1961. április 12.

a kisz kulturális szemléje alkalmából szegeden tavaszi zenei heteket rendeznek. a többhetes művészeti eseménysorozatban negyven énekkar és számos zenekar lép fel. szerdán a helyi zenei művészeti szakiskola hangversenytartományában elsők az ujszegedi kórus és kórusvezető vállalat, a délmagyarországi énekszolgáltató vállalat, az édesz együttes ének-karja és a szakszervezetek általános munkáskórusa mutatja be műsorát. az ének- és zenekarok május 31-én záruló nagy seregszemléjén lép majd fel először a szegedi munkáskórus hatvan tagú férfikar./mti/

bb 58. emlékezés tórasz sevesenkórán győrött és sopronban

vid fm/ke vm fm 1961. április 12.

a hazafias népfőnt és a magyar-szovjet baráti társaság győr-sopron megyei szervezete szerdán győrött a jókai mór művelődési házban tórasz sevesenke-émlőkeztet rendezett. az emlékeztető közreműködtek a győri ifjúsági irodalmi színpad tagjai. a műsor után levetítették a szűttört bilincsek című tórasz sevesenke életéről szóló szovjet filmet. esütörtökön sopronban rendeznek tórasz sevesenke emlékeztet./mti/

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I. Fém utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1. kiadás 1961. április 13. 6 óra — perc

bb 1. új magyar toronydarú, „hordozható”, perlitgarázs, mosható tapéta - érdekességek az ipari vásár émi pavilonjában

i sb/tr vm gv 1961. április 13.

az építésügyi minisztérium vállalatai az idén mintegy két-ezer négyzetméternyi területen mutatják be újdonságaikat a budapesti ipari vásáron. a 41-es építőipari vállalat dolgozói az állandó émi pavilon mellett már megkezdtek egy ideiglenes pavilon építését, amelyben majd a kutatóintézetek és lakásépítő vállalatok szemléltetik munkájuk eredményeit.

a bemutató sokféle új lakásépítő anyagot tekinthetnek meg a látogatók, többek között különleges műanyagfestékeket, mosható tapétákat és műanyag padló-burkolatot, valamint modern sajtókat, ablakokat, beépíthető szekrényeket. a 15 éves nagy lakásépítési programból grafikonok, különböző tervek, makettek adnak szemléltető képet. a hazai építőipar nevezetes eseménye lesz, hogy a kiállításon mutatják be először a nagy nyilvánosság előtt a magyar toronydarú-család legújabb tagját, a 12 tonna-méteres önszerelő daru minta-példányát. az eddig külföldről vásárolt toronydarúkból így már háromféle típus hazai gyártására térhet át iparunk, sőt készül a terve a negyediknek, a 24 tonna-méteresnek is. sok új épületszerkezetet állít ki betonlemezgyártó ipár. az egyik legérdekesebb kiállítási darab a perlit és keramzit könnyűbeton elemekből összerakható „hordozható”, garázs. a személygépkocsi tulajdonosok 36 eleméből maguk is egy nap alatt összeállíthatják a 4.5 méter hosszú és 2.2 méter magas garázst. a második félévben már megkezdik a sorozatgyártást és az év végéig többszáz „gépkocsi lakást”, készítenek a parafakőgyár dolgozói.

az émi pavilonjában az idén először vetítőtermet is berendeznek, ahol népszerű műszaki kisfilmekből megismerhetik a látogatók az építőipar legkorszerűbb hazai és külföldi munkamódszereit, a lakás és a családiház építés, valamint a tervezés legjobb megoldásait./mti/

Lele

Lele

TL